

MAAKU

Baaru nnaa kè Maaku kè

Yesu batisikena 1:1-1:13

Yesu yādannena Galili 1:14-9:50

Zaa Galili ai Yerusalemu 10:1-10:52

Yesu kuuna Yerusalemu 11:1-14:9

Yesu gana kōn à fεεnao 14:10-16:20

Yaaya Batisikeri waazikena

(Mat 3:1-12, Luk 3:1-18, Yoh 1:19-28)

¹ Luda Né Yesu Kirisi baarun yè. ² À nàa lán à kú annabi Isaya takada guu nà, à bè:

Mé ma zìri gbarε n ā

à zé kekεnne.

³ À kpàakpakeri kòto ma dɔ gbáan à bè:

À zé kekε Diine,

à zé wéwεnɔ poronε súusu.

⁴ Len Yaaya Batisikeri kú gbáan le, èe waazi keε, à ò gbēnɔne aɔ nòse lie aɔ batisi ke, Luda é n durun kēńne. ⁵ Yudea būsudeenɔ kōn Yerusalemudeenɔ gāa à kiia n píngi, aɔ n durunnɔ ò gupuraa, ben à n batisi kè Yodazi. ⁶ Yaaya ègɔ uta kè wà tà kōn lakumi kāo dana, à bāa asaa dò a pii. Sutē kōn zó'ion à póblee ũ. ⁷ À waazi kè à bè: Gbēke é mó ma gbera à gbāaa demala. Mée ká mà kúε mà à kyatee bɔbɔnεro. ⁸ Mèè a batisi ke kōn íomε, gbē pì sɔ eé a batisi ke kōn Luda Ninio.

Yesu batisikena

(Mat 3:13-17, Luk 3:21-22)

⁹ Gurɔ beeea Yesu bɔ Nazareti, Galili bɔsun, à mɔ, ben Yaaya à batisi kɛ Yodazi. ¹⁰ Kɛ Yesu bikɔ gɔɔ, à è ludambɛɛ e wɛɛkɔa, Luda Ninii e suuawa lán pɔtɛɛ bà. ¹¹ Ben à kòto mà bɔna ludambɛ à bè: Mbe ma né mèn do léle yenzidee ũ, kɛ ma pɔɔ nnamma.

Yesu yɔagwana

(Mat 4:1-11, Luk 4:1-13)

¹² Ben Luda Nini à gbàɛ gbáan gɔɔ, ¹³ ben à kú gwe kɔn nɔbɔsɛtɛnɔ ai gurɔ baplaa, Setán e à yɔɔ à gwa. Ben malaikanɔ mɔ wà dɔ̀àɛ.

Yesu iba káakunɔ sisina

(Mat 4:12-22, Luk 4:14-15, 5:1-11)

¹⁴ Yaaya kúna gberan Yesu tà Galili, èe baaru nnaa kɛ bɔ Luda kiia kpaá ¹⁵ à bè: À gurɔɔ kà, kpata kɛ bɔ Luda kiia kà kɛi. À nɔsɛ lie à baaru nnaa pì sí.

¹⁶ Kɛ Yesu e dɔɔ Galili sɛ̀bɛzi, à Simɔ kɔn a dǎaro Anduruo è, aɔ̀ɔe táaru kpaá sɛ̀bɛ pìn, zaake sɔ̀rɔkɔnɔmɛ. ¹⁷ Ben Yesu bè́nne: À mɔ à tɛ́mazi, mé a ke gbɛ̀wɛtɛrinɔ ũ. ¹⁸ Zaa gwe gɔɔ aɔ̀ n táarunɔ tòn aɔ̀ bɔ wà tɛ̀zi. ¹⁹ Kɛ à gàa aɛ féte, à Zebedi né Yemisi è kɔn a dǎaro Yohanao. Aɔ̀ kú góro'ite guu, aɔ̀ɔe n táarunɔ kekɛɛ. ²⁰ À n sísi gɔɔ, ben aɔ̀ n de Zebedi kɔn ayazɛ́kerinɔ tò góro guu gwe aɔ̀ bɔ wà tɛ̀zi.

Yesu zɛ́nde kɛ́kɔana Kapɛnamu

(Luk 4:31-37)

²¹ Aɔ̀ gàa Kapɛnamu. Kɛ kámmabogurɔɔ kà, Yesu gàa aduakɛkpɛn, èe yá daánnɛ. ²² À yáðannɛna bɔ n saɛ, zaake è daánnɛ ikoomɛ, èe ke lán lu-dayáðannɛrinɔ pɔ̀ bànlo.

²³ Zí beeea gɔ̀gbɛ zɛ́nde kee kú aduakɛkpɛn gwe. À wii lè à bè: ²⁴ Bón wá ví kɔ̀ ɔ̀zɛi, Yesu Nazareti?

N mɔ̀ n̄ wa kaaten yó? Má d̄s gbē kè ní de a ũ, r̄mbe Luda gbē kè kú adona ũ. ²⁵ Ben Yesu ḡi z̄in p̄ine à bè: N̄ ȳite! N̄ go gbē p̄ia. ²⁶ Ben z̄in p̄i à n̄iḡaniḡa à wii gb̄aaa lè, ben à ḡò. ²⁷ B̄idi gb̄ēn̄o kù ní p̄ingi, āɔ̄e k̄o lalaa: B̄o taka bori ȳan gwee? Ȳadann̄ena dufun yó? È ȳa dān̄e ikoo fá! Baa k̄on z̄inn̄o, tó à ȳa òn̄ne, āsè à ȳa mam̄e. ²⁸ Ben k̄ando à tó dà Galili b̄usula p̄ingi.

*Yesu gȳareen̄o k̄ēk̄ōana pari
(Mat 8:14-17, Luk 4:38-41)*

²⁹ Kè Yesu b̄ò aduak̄ek̄pen, ben à tà Sim̄o k̄on Anduruo be ḡɔ̄ k̄on Yemisio k̄on Yohanao. ³⁰ Sim̄o nāɔ daa dāena, èe m̄ew̄aaa k̄ee, ben w̄a à ȳa ò Yesun̄e ḡɔ̄. ³¹ À ḡaa à kiia à à k̄ù a ɔ̄ɔa à à f̄ee. Ben à m̄e ȳi k̄ù ai à p̄oblee k̄ēn̄e.

³² Kè uusie kè, ɔ̄f̄ant̄e e ḡēe kp̄én, w̄a m̄on̄e k̄on gȳareen̄o k̄on z̄indeen̄o ní p̄ingi. ³³ W̄ét̄edeen̄o k̄ak̄ōa à kp̄é kp̄eelea ní p̄ingi. ³⁴ À gb̄ēn̄o k̄ēk̄ōa pari k̄on gȳa bori s̄anda p̄ingio, à z̄inn̄o gò gb̄ēn̄o pari pari. È z̄inn̄o gba z̄é āɔ̄ ȳa oro, zaak̄e āɔ̄ d̄s gbē kè à de a ũ.

*Yesu waazik̄ena zaa Galili
(Luk 4:42-44)*

³⁵ K̄onḡo ide'ide Yesu f̄ee à b̄ò à ḡaa s̄en̄ gusae, èe adua k̄ee gwe. ³⁶ Ben Sim̄o k̄on a gb̄ēn̄o p̄ēzi. ³⁷ Kè āɔ̄ b̄ò, āɔ̄ bène: Baade p̄ingi e n gbekaa. ³⁸ Ben à bèn̄ne: W̄a ḡa gu p̄andea lakutu kè kú wa saen̄o guu, mé waazi k̄e gwe d̄o, zaak̄e beee ȳanzin ma m̄ozi. ³⁹ Lem̄e èḡo lili oo Galili b̄usun̄ le, èḡo waazi k̄ee āɔ̄ aduak̄ek̄pen̄o guu, èḡo z̄inn̄o gogoōmma.

*Kusu kēkōana**(Mat 8:1-4, Luk 5:12-16)*

⁴⁰ Ben kusu ke mò à kiia à kùε à wéε kèa à bè: Tó ñ yezi, né f̄ ñ ma kēkōa wásawasa. ⁴¹ À kè Yesune wēnda, ben à ɔ̀ b̀ à kèa à bè: Má yezi, ñ ḡ wásawasa. ⁴² Zaa gwe ḡ ɔ̀ à kusu yáa à kēkōa wásawasa. ⁴³ Ben Yesu à gbàε ḡ ɔ̀ à ḡne à bè: ⁴⁴ Ñnton o gbēke maro. Ñ gá ñ n z̄inda ɔ̀ɔa sa'orine ñ sa'opɔ̀ kè Musa diε kpá n kēkōana sèeda ũ gbēnɔ̀ne. ⁴⁵ Kè à b̀, à ḡa èe yā pì o'ooñne. Yā pì dàgula, ben Yesu è f̄ à ḡε wéten gupuraa d̄ro. Èḡó kú s̄en gusaεme, ben wèḡó b̄ɔ̀ baama píngi wàḡó m̄ɔ̀ à kiia.

2*Gbē kaena kēkōana**(Mat 9:1-8, Luk 5:17-26)*

¹ Gurɔ̀ plaaa gbɛra Yesu liara à tà Kapenamú. Kè wà mà à kú bε, ² ben wà pàzi paripari, gēkii kuu d̄ro baa kpεεlea, èe Luda yā ooñne. ³ Ben wà m̀ne gbē kaena, ḡɔ̀n siiḡɔ̀ bé wà à s̄ena. ⁴ Kè āɔ̀e e wà s̄o Yesuziro parii yānzi, ben āɔ̀ diò kpé musu, āɔ̀ kpé f̄ guu kè Yesu kún. Kè āɔ̀ f̄, ben āɔ̀ gyáree pì p̄ita k̄n à daεb̄ɔ̀. ⁵ Kè Yesu è āɔ̀ a náane v̄i, a bè gbē kaena p̄ine: Ma gbē, n durunnɔ̀ kèmma. ⁶ Ludayādanneri kenɔ̀ v̄εena gwe āɔ̀e oo ñ n̄sε guu: ⁷ Bóyānzi gbē kè e oo l̄zi? Èe d̄kεε Ludaom̄ee! Dé bé eé f̄ à durunnɔ̀ kēñne, tó èe kε Luda ado baasiroo? ⁸ Gwe ḡɔ̀ Yesu d̄ a n̄sε guu laasuu kè āɔ̀e l̄ε, ben à ñ lá à bè: Bóyānzi ée laasuu beee taka l̄ε a n̄sε guuzi? ⁹ Tó ma bè gbē kaena p̄ine à durunnɔ̀ kèa, ke tó ma bè à f̄ε à a daεb̄ɔ̀ sé à t̄a o, à kp̄aree bé à aagaa? ¹⁰ Má ò l̄ε l̄ε àḡó d̄ kè

Gbēntee Né durunkēnnena iko vī tɔɔte kè. Ben à bè gbē kaena pìne: ¹¹ Ma bènne ò fεε ò n daεbo sé ò tá bε. ¹² Ben à fεε gɔɔ à a daεbo pì sè à bòo gbēno wáa ò píngi. Yā pì bò ò saε, ben aɔ Luda tó bò wà bè: Wée yā kè taka e yāro.

Levi sisina

(Mat 9:9-13, Luk 5:27-32)

¹³ Yesu liara à bò à gàa sèbe léa. Wèe moɔ à kiia paripari, ben èe yā daañne. ¹⁴ Gurɔɔ kè èe gētεε, ben à Alafeu né Levi è vεena a be'ɔɔsikpen. À bène: Ò mó ò témazi. Ben à fεε à tèzi.

¹⁵ Zīkea kè Yesu e pó blee à bε, be'ɔɔsirino kōn durunkerinɔ e pó bleeo pari kōn à òbano lεdo. Zaake gbē beee takano tēzi pari. ¹⁶ Farisi kè aɔè Luda yā dañnenɔ kú gwe. Kè aɔ è Yesu e pó blee lεdo kōn be'ɔɔsirino kōn durunkerinɔ, ben aɔ à òbano là wà bè: Bóyānzin èe pó blee lεdo kōn be'ɔɔsirino kōn durunkerinɔzi? ¹⁷ Kè Yesu yā pì mà, à bèñne: Gbē kè aafia vī bà kú likita yāoro, sé gyáree. Mée mó gbē maaano sísiro, sé durunkerinɔ.

Léyina

(Mat 9:14-17, Luk 5:33-39)

¹⁸ Yaaya Batisikeri òbano kōn Farisinɔ e lé yii, ben wà mò wà Yesu là wà bè: Yaaya òbano kōn Farisi òbano è lé yi, ben ò òbano è yi sero né? ¹⁹ Ben Yesu bèñne: Nɔseri gbēno é lé yi gurɔɔ kè à kúnyo nɔse guun yó? Gurɔɔ kè nɔseri kúnyo, aɔé lé yiro. ²⁰ À gurɔɔ é mó kè weé nɔseri bo ò tē, gbasa aɔé lé yi sa. ²¹ Gbēke è uta zii nambata na kōn póle dufuoro. Tó wà kè lε, uta dufu é sɔkɔzi à kēkɔre, à zii fɔna é kaara. ²² Wè geepiwē dufu ká tūu zii guuro. Tó wà

kè ɛ, wɛɛ pì é tùu pūtā, wɛ kɔn tùuo é yaka ń píngi. Auo, wè geepiwɛ dufu ká tùu dufu guumɛ.

*Kámmaboguro yā
(Mat 12:1-21, Luk 6:1-11)*

²³ Kámmaboguro zīkea Yesu e pāa buraanɔla. Lán èe gaa nà à ìbanɔ pówɛɛ wòro, aɔɔe soo. ²⁴ Ben Farisinɔ bène: N̄ gwa! Bóyānzin aɔɔe yā kè wè ke kámmaboguro zīroo keɛzi? ²⁵ Ben Yesu wènlá à bè: Ée à kyó ke ziki á è lán Dauda kè gurɔ kè àpi kɔn a gbɛnɔ e takaasi keɛ, kè nɔaa e n̄ dɛeroo? ²⁶ Sa'oriki Abiata gurɔa à gè Luda ua guu, à burɛdi kè wà kàɛ Ludanɛ sò, kè gbɛkee à sona zé vīro, sé sa'orinɔ, ben à kpà a gbɛnɔa. ²⁷ Yesu èara à bèné dɔ: Luda kámmaboguro dìe gbɛntee aafia yānzimɛ. Èe ke kámmaboguro yānzin à gbɛntee kèziro. ²⁸ Beee yānzi Gbɛntee Né iko vī kámmaboguroa se.

3

¹ Yesu èara à gāa aduakɛkpen. Gōgbɛ kee kú gwe à ɔ doo fɛfɛna. ² Gbɛkenɔ e Yesu tàasi keɛ, tó eé à kɛkɔa kámmaboguro zī, ɛ wà yā e wà dia. ³ Ben Yesu bè gbɛ kè à ɔ fɛfɛna pìne: N̄ fɛɛ n̄ zɛ zà guu. ⁴ Ben à n̄ lá à bè: Kámmaboguro zī à zé vī wà à maaa ken yó, ke à zaaa? Wà gbɛ mì sín yó, ke wà demɛ? Ben aɔɔe yāke oro. ⁵ Yesu n̄ gwá pɔfɛo à lìgazi, zaake à pɔɔ yàka n̄ swāgbāa yānzi. Ben à bè gōgbɛ pìne: N̄ n̄ ɔ pì poro. Kè à pòro, ben à ɔ pì kè a gbèn. ⁶ Ben Farisinɔ bɛe wà gāa wà yā gōgō kɔn kí Herɔdu gbɛnɔ gɔɔ, dian aɔé ke nà wà Yesu dɛ.

Pari kɔkakɔaa sèbe léa

⁷ Yesu kōn a ìbanɔ́ n̄ zĩnda gànn̄e gwe, aɔ́ gàa sèbe léa. Ben parii b̀ Galili wà t̀zi. ⁸ Gb̀kenɔ́ b̀ Yudea d̀ kōn Yerusalemuo kōn Ed̄munɔ́ b̀suo kōn Yoda baa k̄aa kpaao kōn Tayao kōn Sid̄so wà m̀ à kiia paripari, k̀ aɔ́ yā k̀ èe k̄enɔ́ baaru mà yānzi. ⁹ Parii yānzi Yesu ò a ìbanɔ́ne aɔ́ g̀oro'ite soru k̄eare, le wàton nak̄r̄earo yānzi. ¹⁰ Zaake Yesu gb̄enɔ́ k̀k̄ōa pari, ben gyāreenɔ́ e nak̄r̄eera pari le wà ɔ́ k̄ea. ¹¹ Zĩdeenɔ́ s̄o, t̀o aɔ́ à w̄é è, aɔ́e m̀ wà dae à aeme, aɔ́e wii lé wà be: M̄be Luda Né ũ. ¹² Ben Yesu è ḡinne aɔ́ o gb̄e k̀ á de à ũ.

*Yesu z̄iri ḡɔ́n kuri aw̄eplaaanɔ́ diena
(Mat 10:1-4, Luk 6:12-16)*

¹³ K̀e Yesu didi kp̄iia, à gb̄e k̀ è yezinɔ́ s̄isiazi, ben aɔ́ m̀ à kiia. ¹⁴ Ben à ḡɔ́n kuri aw̄eplaaanɔ́ diè aɔ́ḡ̄ kúao, le àḡ̄ n̄ zĩ waazi k̄e, ¹⁵ aɔ́ḡ̄ iko v̄i aɔ́ z̄innɔ́ gōmma. À t̀o kp̄anne z̄irinɔ́. ¹⁶ Aɔ́ t̀on ỳe: Simɔ́ k̀ è t̀o kp̄ane Pita. ¹⁷ Zebedi né Yemisi kōn a d̄aaro Yohanao. À t̀o kp̄anne Bon̄ege. T̀o p̄i b̀e lapatammarinɔ́. ¹⁸ Beee gb̄era Anduru, Filipi, Bat̄l̄miu, Matiu, Tomasi, Alafeu né Yemisi, Tadeu, Simɔ́ Aĩade ¹⁹ kōn Yudasi Isikarioti k̀ b̀o à k̄eero.

*Z̄ingona gb̄enɔ́a
(Mat 12:22-32, Luk 11:14-23, 12:10)*

²⁰ K̀e Yesu tà b̄e, ben gb̄enɔ́ èara wà k̀k̄ōa d̀o pari, ben Yesu kōn a ìbanɔ́ e z̄é e wà p̀o bl̄e sero. ²¹ K̀e à b̄edeenɔ́ yā p̄i mà, aɔ́ dà z̄én wà à gb̄ese, zaake aɔ́o bee ĩa k̄aame.

²² Ludayādann̄eri k̀ aɔ́ b̀o Yerusalemu wà m̀onɔ́ b̀e: À Bel̄ez̄ebubu v̄i, z̄innɔ́ k̄ina p̄i gb̄āan è z̄in

goomáma. ²³ Ben Yesu ní sisiazì à yǎlekōszina òńne à bè: Setān é f̄s̄ à a zīnda gomámas̄? ²⁴ Tó kpata gbēno íbete kpà kōo, kpata pì é ḡi kēs̄? ²⁵ Tó uadeeno íbete kpà kōo, ua pì é ḡi kēs̄? ²⁶ Tó Setān íbete kpà kōn a zīnda gbēno aṣ̄ kēkōa, eé ḡi kero, eé mì demē. ²⁷ Gbēke é f̄s̄ à gē gōsagbāaa kpén à à póno séero, séto à à yì ḡia, gbasa à à kpé kpoke.

²⁸ Yápuraan mée ooare, Luda é gbēno durunno kēńne kōn a tó zaaa kè aṣ̄e sísin̄o p̄ingi, ²⁹ mode tó gbē Luda Nini tó zaaa sísi, eé kēnero, zaake adee durun kè è sí kēńnero kēmē. ³⁰ Yesu ò le kè aṣ̄ bè à zīn vī yānzimē.

Yesu dan̄no
(*Mat 12:46-50, Luk 8:19-21*)

³¹ Kè à da kōn à dāaron̄o kà, aṣ̄ zè bàazi, ben aṣ̄ gbē z̄i wà à sísi. ³² Gbēno v̄ēena wà ligazi pari, ben wà bène: Ñ gwa! N da kōn n dāaron̄o ze bàazi aṣ̄o n gbekaa. ³³ Ben à wèńla à bè: Dén ma da kōn ma dāaron̄o uu? ³⁴ Ben à gbē kè aṣ̄o v̄ēezin̄o gwà à bè: Ma da kōn ma dāaron̄on̄ yè. ³⁵ Gbē kè è Luda poyezi keen ma dāaro kōn ma dāreo kōn ma dao ũ.

4

Yǎlekōszina kōn pówēfario
(*Mat 13:1-23, Luk 8:4-15*)

¹ Yesu èara èe yā daañne sèbe sae. Wà pàzi pari-pari, ben à gè à v̄ēe goro'iten íla, gbēno ḡò kaena sísi baa sèbe léa ní p̄ingi. ² À yā dàńne kōn yǎlekōzinano pari. Lán èe daañne nà à bè: ³ À swá kpá! Búbari ke bé à kuu à b̄ò à ḡaa pówēē fā. ⁴ Lán èe fāa nà, ben à keno lèe zé guu, bāano mò wà blè. ⁵ À keno lèe gbè sàra musu, gura kè bùsu vī bítarò, ben aṣ̄

b̀̀e g̃ɔɔ, k̀̀e b̀̀usu b́ita gwero yānzi. ⁶ K̀̀e ɔfāntē f̀̀e, ben ã t́e k̀̀u wà g̀̀aga, k̀̀e ãɔ k̀̀asāa v́iro yānzi. ⁷ À kenɔ l̀̀e l̀̀enɔ guu, ben l̀̀e f̀̀e à nàk̀̀ɔrɛ́m̃ma ãɔe né iro.

⁸ À kenɔ s̃ l̀̀e t̃ɔt̃e maa guu. Ã b̀̀e wà f̀̀e ã né ì, à kenɔ kaarana k̀̀e baaakurikuri, kenɔ baaag̃ɔg̃ɔ, kenɔ basɔɔɔro. ⁹ Ben Yesu b̀̀e: Gb̃ k̀̀e swā v́i à ma.

¹⁰ K̀̀e Yesu g̀̀uñne gwe à k̀̀u ado, ben à g̃ɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ k̃n gb̃ k̀̀e ãɔ k̀̀uzinɔ m̀̀ wà yā pinɔ mì gb̀̀ekaa. ¹¹ Ben à b̀̀eñne: Luda kpata k̀̀e b̀̀ à k̃ia asii kpàawa àg̃ d̃, m̀̀de m̀̀e yā píngi o gb̃ kpaaañne k̃n yālek̃ɔzinañme,

¹² ɛ ãg̃ɔ guu gwaa p̀̀ke'ena sai,
ãg̃ɔ swā kpakpaa à d̀̀rɔ d̃na sai,
ɛ ãton aɛ dɔ Ludaa,
à ñ durunno k̃ñnero yānzi.

¹³ Ben Yesu ñ lá à b̀̀e: Á yā p̀̀i d̃roo? É ke dia à yālek̃ɔzina ke d̃ɔɔ? ¹⁴ À ma! B́bari p̀̀i Luda yān èe f̃aa. ¹⁵ Gb̃kenɔ de lán zé guu p̀̀wɛɛ bà, guu k̀̀e wà Luda yā f̃an. Tó ãɔ mà, ben Setān è mó à Luda yā k̀̀e wà f̃a ñ t́e p̀̀i sím̃ma g̃ɔɔ. ¹⁶ Gb̃kenɔ de lán p̀̀wɛɛ k̀̀e l̀̀e gb̀̀e s̀̀ara musu bà. Tó ã Luda yā mà, ãè sí g̃ɔɔ k̃n p̃nnaao. ¹⁷ Zaake ãɔ k̀̀asāa v́iro, ãè ke gurɔ plaaro. Tó yā'ɔamma ñ lé ke tó wà w̃e t̃m̃ma yā p̀̀i yānzi, ãè fum̃e g̃ɔɔ. ¹⁸ Gb̃kenɔ de lán p̀̀wɛɛ k̀̀e l̀̀e l̀̀enɔ guu bà. Ã Luda yā mà, ¹⁹ m̀̀de anduna yā k̃h̃ank̃ena k̃n yena auzikizio k̃n p̀̀ kpaaanɔ nidenaò è nak̀̀ɔrɛ́m̃ma, ben yā p̀̀i è g̃ɔ àre sai. ²⁰ Gb̃kenɔ de lán p̀̀wɛɛ k̀̀e l̀̀e t̃ɔt̃e maaañnɔ bà. Ãè Luda yā ma wà sí, ben ãè ke kaarana p̀̀ ũ, ã kenɔ baaakurikuri, kenɔ baaag̃ɔg̃ɔ, kenɔ basɔɔɔro.

Yālekōzina kōn fitiao

(Luk 8:16-18)

²¹ Yesu bèñne: Wè fitia na wà gbaka kúεa ke wà diε gádo gbáruó? Dabu musun wè dinloo? ²² Asiiyā kee kuu kè weé gí bɔaziro. Pókee kuu utena kè eé bɔ gupuraaro. ²³ Gbē kè swā vī à ma.

²⁴ À bèñne dɔ: À làakari ke yā kè ée maaa. Zaka kè eè yòónnen Luda é yòoare eé εara à kaaraare dɔ. ²⁵ Gbē kè pó vīin Luda é kaaranε. Gbē kè póke vīroo sɔ, baa à néngo kè à vīi Luda é sía.

Yālekōzina kōn pówεbɔεnao

²⁶ À bè dɔ: Kpata kè bɔ Luda kiia de lán pówεε kè gbē fà buraa bà. ²⁷ Gwāavī kōn fāantēo baa tó èe ii oo ke à bēε, pówεε pì è bɔre à isi kū, gbē pì ègɔ dɔ lán è ke nàro. ²⁸ Tɔɔte bé è pówεε i a zīnda. È kà pá gīa, gbasa à nò sí, à gberan è pia. ²⁹ Tó à mà, ben wè kē kontoo, zaake à kekegurɔɔ bé à kà.

Yālekōzina kōn musadi wéεo

(Mat 13:31-32, 34, Luk 13:18-19)

³⁰ À bè dɔ: Bón kpata kè bɔ Luda kiia bòkɔbao? Bón wé e wà lékōzio? ³¹ À de lán musadi wéε bà, kè à wéε kete de pówεε kè wè tñɔla píngi, ³² mɔde tó wà tɔ, è bɔε à ke bíta de dò pónɔla píngi. È gá gègeteno ke ai bāano è mɔ wà zɔzɔ à lá ɔran.

³³ Yesu Luda yā óñne pari kōn yālekōzina beee takano aɔ mana lén. ³⁴ Èe yāke óñne yālekōzina sairo. Tó à kú kōn a ibano ntēε, ben è yā píngi bòkɔteñne.

Yesu zàgañta zεna

(Mat 8:23-27, Luk 8:22-25)

³⁵ Kè uusie e kee, à bè a ìbanone: Wà bikū baa kāa kpa. ³⁶ Zaake Yesu kú goro guu, ben aṣ gèò lèdo aṣ dà zén lè wà parii tò gwe. Goro pāndenṵ gāaño. ³⁷ Ben zàga'ĩa gbāaa fèe. Í e goro yĩpayĩpaa èe kaa à guu ai à yezi à pa. ³⁸ Yesu kú goro kpèe kpa, èe ii oo à mì di mìbòkò. Ben à ìbanṵ à vù aṣ bène: Danneri! Kè wée kaate, nées bídi keroo? ³⁹ Ben à fèe à gĩ ìane à bè ìne: Ñ yĩte! Ñ ze tee! Ben ìa kpàe, guu yĩ kítikiti. ⁴⁰ Ben à ñ lá à bè: À kè dia á seka vī lèee? Ase á ma náane vīro ai tiaṣ? ⁴¹ Ben aṣ gṵ bídi guu, aṣṵe kṵ lalaa wà bè: Dén gbè kè ūee? Baa ìa kṵn ío è à yā mamè.

5

Zīnṵ gbarèna alèdenṵ (Mat 8:28-34, Luk 8:26-39)

¹ Aṣ kà Gadara bùsun sèbe baa kāa kpa. ² Kè Yesu bṵ goro guu gṵ, zīnde ke bṵ mirakpetea à mò à dààlè. ³ Ègṵ kú gbèwèe kè de mira ūunṵ guu. Baa mòkyakoo è fṵ à à yì dṵro. ⁴ Zaake wè à yi kṵn mòkyakoomè wè à da lín baabṵre, mṵde è mò pìnṵ kèkè è lí pìnṵ gborogboro. Gbèke è à gbāaa fṵro. ⁵ Gwāavī kṵn fāantṵo píngi ègṵ taa oo mirakpetea kṵn sīṣigeezinṵ, ègṵ wii lèe ègṵ a zīnda lili gbèo.

⁶ Kè à Yesu è kāa, ben à bàa lè à mò à kùe à aè. ⁷⁻⁸ Kè Yesu bè zīn pì goa, ben à wii gbāaa lè à bè: Yesu, Luda Musude Né, bṵn wá vī kṵ zīi? Ma nanne Ludazi ñton wée tamaro. ⁹ Ben Yesu à là à bè: N tṵn diaa? Ben à wèàla à bè: Ma tṵn Pari, zaake wá pari. ¹⁰ Ben aṣ agbaa kpà Yesune maamaa wà bè àton pèrìmma bùsu pì guuro.

¹¹ Alède kpàsa bíta kú gwe, aṣṵe pṵ blee sīṣigeezi. ¹² Ben zīn pìnṵ wée kè Yesua wà bè: Ñ wa gbarè

aledenɔ té wà gḗ n̄ guu. ¹³ Yesu n̄ gbá zé, ben zĩn pìnɔ gòà wà gè alede pìnɔ guu. Ben alede kpàsa kè kà boro plaa taka pìnɔ wì bàò aõ sòro s̄s̄ĩḡeezi aõ s̄i s̄èben, ben aõ ḡàḡa gwe. ¹⁴ Ben aleded̄arinɔ bàà lè wà ḡàa yā pì t̄òk̄èr̄ne wéte guu k̄on buraano. Ben gb̄enɔ b̄òe wà ḡàa yā kè kè pì gwa. ¹⁵ Kè aõ mò Yesu kiia, aõ ḡõgb̄è kè zĩn kú à guu pari yāa pì è v̄ena gwe, à uta dana à b̄an pì wèrea, ben v̄ia n̄ kũ. ¹⁶ Gb̄è kè aõ yā pì è wéenɔ yā kè zĩndee pì lè t̄òk̄èr̄ne k̄on aledenɔ yāo. ¹⁷ Ben aõ agbaa kpà Yesune kè à b̄on̄ne n̄ b̄usun.

¹⁸ Kè Yesu e ḡee goro'ite guu, ḡõgb̄è kè zĩnno v̄i yāa pì wéè kèa lè à táo. ¹⁹ Yesu e wero à bène: Ñ tá n be n gb̄enɔ kiia, ñ yā kè Dii k̄ennee or̄ne p̄ingi, dia à n w̄enda b̄ò nà. ²⁰ Ben ḡõgb̄è pì tà, èe yā kè Yesu k̄ene kp̄aakpa kee W̄etemenkuri b̄usun, ben yā pì b̄ò gb̄è p̄ingi sae.

*Yairu né f̄ena k̄on n̄gb̄è kè ɔ kè Yesu utaa
(Mat 9:18-26, Luk 8:40-56)*

²¹ Yesu liara à bikù s̄èbe baa k̄aa kpa k̄on goro, ben parii k̄ak̄azi s̄èbe léa. ²² Aduak̄ekpe gb̄ensi kè wè bene Yairu mò gwe. Kè à Yesu è, à dàe a puua à gbá sae, ²³ ben à kúe k̄ene maamaa à bè: Ma n̄en̄gb̄è kú gaa lézĩ. Ñ mó ñ ɔ kea, lè à gb̄aa kũ àḡõ kú w̄endio. ²⁴ Ben Yesu dào zén. Parii tézi aõe nak̄orea.

²⁵ N̄gb̄è kee kú gwe aru è b̄oea à kà w̄è kuri aw̄eplaa. ²⁶ Ez̄ēdeenɔ à kè takaasidee ũ maamaa, à a ɔ blè p̄ingi. Èe aafia ero, è keke àḡõ kaaram̄e. ²⁷ Kè à Yesu baaru mà, ben à s̄ò Yesuzi parii guu kp̄ee kpa. Ben à ɔ kè à utaa, ²⁸ zaake à bè: Baa tó

ma ɔ kè à utaa dé, mé kèkɔ̃a. ²⁹ Ben à arubɔ̃ena pì zè gɔ̃ɔ. À dɔ̃ a mè guu kè à kèkɔ̃a kɔ̃n a gyāa pìo. ³⁰ Zaa gwe gɔ̃ɔ Yesu dɔ̃ a mè guu kè gbāa ke bɔ̃agu, ben à liε parii guu à bè: Dé bé à ɔ kè ma utaa? ³¹ Ben à ibanɔ̃ bène: N̄ è lán gbēnɔ̃ e nakɔ̃rεemma nà, ben n bè dé bé à ɔ kèmmaɔ? ³² Ben Yesu gbēnɔ̃ gwà à lìgazi lε à gbē kè yā pì kè e. ³³ Vīa nɔ̃gbē pì kù èe lugalugaa, zaake à dɔ̃ yā kè à à lè a mè guu, ben à mò à dāe a puua à gbá sae à à yāpuraā òne píngi. ³⁴ Ben Yesu bène: Nɔ̃gbē, ma náane kè n̄ kè bé à n kèkɔ̃a. N̄ tá be aafia, n gyāa pì kèmma n gwe.

³⁵ Kè Yesu kpé èe yā oo, wà bɔ̃ aduakekpε gbēnsi pì be wà mò wà bène: N né pì kè sai, n̄ton ĩa da danneria dɔ̃ro. ³⁶ Yesu e swā kpá n̄ yānziro, ben à bè gbēnsi pìne: N̄ton tó swè kēnguro, n̄ ma náane ke dé. ³⁷ Èe we gbēke gá zearero, sé Pita kɔ̃n Yemisio kɔ̃n Yemisi dāaro Yohanao. ³⁸ Kè aɔ̃ kà gbēnsi pì be, Yesu è wèe ɔ̃ dɔ̃ wèe wii gbāaa lεe wèe kpāngeda kεε maamaa. ³⁹ Kè à gè kpén, à n̄ lá à bè: Bóyānzi ée kpāngeda kεε ée ɔ̃ dɔ̃zi? Né pì e garo, èe ii oome. ⁴⁰ Kè aɔ̃e à lalandi kεε, ben à pèmma aɔ̃ bèe bàazi n̄ píngi. Sé né pì de kɔ̃n à dao kɔ̃n à ìba kè aɔ̃ kúonɔ̃, aɔ̃mbe à n̄ sé à gènyo guu kè né pì kún. ⁴¹ Ben à né pì kù a ɔ̃a à bène: Talita kum! Yā pì bè, nénɔ̃kpare, n̄ fεε. ⁴² Zaa gwe gɔ̃ɔ né pì fεε à taa ò. Né pì s̄ kà wèe kuri awεεplaa. Yā pì bɔ̃ n̄ sae maamaa. ⁴³ Ben Yesu gĩne pátipati aɔ̃ton o gbēke maro. Ben à bè wà pòblee kpáa à ble.

Nazarɛtideenɔ gina Yesuzi
(*Mat 13:53-58, Luk 4:16-30*)

¹ Yesu b̀ò gwe à gàa a be wéte, à ìbanɔ t́ézi. ² K̀è kámmabogurɔ̀ kà, ben èe yá daańne aduakεkpen. Ben parii k̀è ās̄ à yá mànɔ bídi k̀è wà bè: Mákpan g̀õgb̄e pì yá k̀ènɔ èn? Ɔnd̄õ kpareen wà kpàa, ben èe dabuyá k̀è takanɔ keε? ³ Àmbe lí'ari ũroo? Mariama ńenloo? Yemisi k̀õn Yusufuo k̀õn Yudao k̀õn Simɔnɔ v̄iin gweroo? Á dārenɔ bé wà kúwao k̀eroo? Ben ās̄ g̀izi. ⁴ Ben Yesu bèńne: Annabi èḡõ bèe sairo, sé à be wéte k̀õn à danɛnɔ kiiiao k̀õn à uao baasiro. ⁵ Yesu e f̄s̄ à dabuyá ke k̀è gwero, sé gyāree k̀è à ɔ k̀ém̄ma à n̄ k̀ék̄õa kenɔ baasiro. ⁶ K̀è āɔe à náane kero, ās̄ yá b̀ò à sae maamaa.

Yesu z̄irinɔ z̄ina
(*Mat 10:5-15, Luk 9:1-6*)

Ben à gàa lakutu k̀õn lakutuo, èe yá daańne. ⁷ Ben à a ìba ḡõn kuri awεεplaaanɔ s̄isiazi, ben à n̄ z̄i ḡõn plaplaa, à n̄ gbá iko ās̄ z̄innɔ gom̄ma. ⁸ À bèńne: Áton ṕoke sé à gáoro, kúsāε ke b̀òkologomma ke ɔ, sé gò. ⁹ À kyatee kpá, m̄ode áton uta da m̀en plaaro. ¹⁰ Ua k̀è a pítan, àḡõ kú gwe ai à gá b̄oo wéte pì guu. ¹¹ Guu k̀è wèe a sín ke wèe swā kpá a yáziro, tó ée taa, à lut̄e gogo a gbánɔa n̄ tona k̀õn Ludao sèeda ũ. ¹² Ben ās̄ dà zén. Ās̄ ǹs̄eliεna waazi k̀è gb̄enɔne ¹³ ās̄ z̄innɔ gòm̄ma pari, ās̄ ǹosi màma gyāreenɔa pari ās̄ n̄ k̀ék̄õa.

Yaaya Batisikeri gana
(*Mat 14:1-12, Luk 9:7-9*)

¹⁴ Kí Herɔdu yá p̄inɔ mà, zaake Yesu tó kà gu p̄ingia. Gb̄ekenɔ e bee Yaaya Batisikeri bé à f̄εε b̄ona gaan, beee yānz̄in à gbāaa è èe dabuyānɔ

keezi. ¹⁵ Gbēkeno bè Iliame, gbēkeno bè annabime lán annabi yāano doke bà. ¹⁶ Kè Herodu mà à bè: Yaaya kè ma à mì z̄̀ bé à f̄̀e b̄̀na gaan.

¹⁷⁻¹⁸ Zaake Herodu d̄̀nk̄̀ p̄̀i bé à a v̄̀i Filipi naõ Herodia sia à s̄̀. Kè Yaaya èḡ̀ oone à v̄̀i no sinaa maaro, ben Herodu tò wà Yaaya kù wà mò kaa wà à dà kp̄̀siaan. ¹⁹ Herodia s̄̀o Yaaya p̄̀t̄̀e k̄̀na à yezi à à d̄̀, m̄̀de èe z̄̀e ero, ²⁰ zaake Herodu d̄̀ kè Yaaya né Luda gb̄̀ súusume, ben è v̄̀ia kene è tó wà ãa daaro. Tó à ḡ̀aa à à ȳ̀a ma, laasuu è ḡ̀emme. Baa k̄̀n beeeo èḡ̀ ye à f̄̀aadibonazi.

²¹ Herodia z̄̀e è Herodu iguro làa k̄̀k̄̀ z̄̀i. Herodu gb̄̀adeeno k̄̀n soza gb̄̀ensino k̄̀n Galili gb̄̀e ḡ̀irimadeeno k̄̀k̄̀a p̄̀oblekiia. ²² Ben Herodia n̄̀nk̄̀pare ḡ̀e à ã w̄̀. À kè Herodune nna k̄̀n a nib̄̀no ñ p̄̀ngi, ben k̄̀na bè né p̄̀ne: Pó kè ñ yezi ñ à w̄̀e kema, mé n gba. ²³ Ben à èara à bène: Ma la d̄̀anne pó kè n à w̄̀e kema p̄̀ngi, mé n gbame, baa ma kpata kpaate. ²⁴ Ben n̄̀nk̄̀pare p̄̀i b̄̀o à ḡ̀aa à a da gb̄̀eka à bè: Bón mé w̄̀e kea? Ben à da bène, Yaaya Batisikeri mì. ²⁵ Gwe ḡ̀o à liara à sù kpakpaa à ḡ̀aa à ò k̄̀nane: Má yezi ñ ma gba Yaaya Batisikeri mì dana p̄̀renti guu kè tia.

²⁶ Ben k̄̀na p̄̀o ȳ̀aka maamaa, m̄̀de kè à la dà nib̄̀no w̄̀aa ȳ̀anzin èe f̄̀ à ḡ̀i d̄̀ro. ²⁷ Ben k̄̀na p̄̀i a dogari ke z̄̀i ḡ̀o, à bène à ḡ̀a à à mì z̄̀o à móo. Ben à ḡ̀aa à à mì z̄̀o kp̄̀siaan ²⁸ à dà p̄̀renti guu à mò à kp̄̀a né p̄̀ia, ben à kp̄̀a a daa. ²⁹ Kè Yaaya iban̄̀o ȳ̀a p̄̀i mà, ben aõ mò wà à ḡ̀e s̄̀e wà v̄̀i.

*P̄̀oblekpana ḡ̀on b̄̀ro s̄̀o roon̄̀a
(Mat 14:13-21, Luk 9:10-17, Yoh 6:1-15)*

³⁰ Yesu z̄iri p̄ino sù à kiia, ben aõ yā kè aõ kènɔ k̄ɔn yā kè aõ dànnɛnɔ ònɛ p̄ingi. ³¹ Wèe gaa wèe suu, ben Yesu k̄ɔn a z̄irinɔɔ e zé e aõ p̄ó blè sero parii yānzi. Ben à bènnɛ: À mó wà gá gusae watɛɛ wà kámma bo féte. ³² Ben aõ dà zén góro'ite guu aõe gaa gusae ntɛɛ. ³³ Kè gbɛnɔ n̄ gana è, aõ n̄ d̄s, ben aõ b̄ò wéte k̄ɔn wétɛo pari wà bàa lè kèse wà kà gwe n̄ ā. ³⁴ Kè Yesu b̄ò góro guu, à gbɛnɔ è paripari, ben aõ kènɛ wɛnda, zaake aõ de lán s̄aa kè aõ d̄ari v̄iroonɔ bàme. Ben èe yā daańne maamaa.

³⁵ Kè ɔfántɛ bùsa, ben à ibanɔ s̄ɔzi aõ bè: Gura kèkii né s̄ète p̄òrɔtume, bens̄o guu e sii. ³⁶ N̄ gbɛnɔ gbarɛ aõ tá bura k̄ɔn lakutu kè kú k̄inɔa, aõ p̄ó wete wà lú wà ble. ³⁷ Ben Yesu wèńla à bè: À p̄ó kpárɔmma aõ ble. Ben aõ bènɛ: N̄ yezi wà gá buredi lú kondogi ɔɔ wàa do wà kpárɔmma aõ blen yó? ³⁸ Ben Yesu n̄ lá à bè: Buredi mèn ũgban á v̄ii? À gá gwa. Kè aõ kà, aõ bè: Buredi kuu mèn s̄ɔro k̄ɔn kp̄ò mèn plaa.

³⁹ Ben à bènnɛ: À gbɛnɔ v̄ɛv̄ɛɛ s̄ɛla b̄òrɔa gáliagália. ⁴⁰ Ben aõ v̄ɛv̄ɛɛ gáli k̄ɔn gálio, gáli kenɔ ḡɔɔn bas̄ɔro, gáli kenɔ ḡɔɔn baplaa akuri. ⁴¹ Ben Yesu buredi mèn s̄ɔro k̄ɔn kp̄ò mèn plaa p̄io sè à wéɛ sè musu à aubarika dàn. Ben à buredi p̄i lìlik̄ɔre à kp̄a a ibanɔa, aõ kp̄aatete gbɛnɔnɛ. Ben à kp̄ò mèn plaa p̄ino kp̄aateteńne n̄ p̄ingi. ⁴² Aõ p̄ó blè wà k̄ã n̄ p̄ingi. ⁴³ Ben wà buredi kpaa k̄ɔn kp̄ò kpaaa kè ḡònɔ s̄èe gb̄ii kuri awɛɛplaa p̄a. ⁴⁴ Ḡɔgb̄ɛ kè aõ p̄ó blèno kà ḡɔɔn b̄òrɔ s̄ɔro.

Yesu táa'ona s̄ɛbela
(*Mat 14:22-33, Yoh 6:16-21*)

45 Yesu gã nà a ìbanɔa gɔɔ aɔ gɛ́ góro'itɛn, lɛ aɔ dɔnɛ aɛ gana Bɛtɛsaida ai àgɔ́ pariɪ gbarɛ. 46 Kɛ̀ à lé zàrnma, ben à didi kpɪii musu à gàa adua kɛ. 47 Kɛ̀ uusɛ̀ kɛ̀ góro'ite kú sɛ̀bɛ̀ dagura, Yesu sɔɔ kú í baa ado. 48 Ben à è górofina e ãa daarnma, kɛ̀ ãa gbãaa e kakaanzi yãzi. Gudɔnao à gàa ní kiia èe táa oo íla, ben à kɛ̀ dian á yezi à gɛ́nlaa bà. 49 Kɛ̀ aɔ à è èe táa oo íla, aɔɔe daa gɛ̀wãadeeme, ben aɔ wii lè. 50 Zaake aɔ à è ní píngi, ben swɛ̀ kɛ́ngu. Ben Yesu yã bè́nne gɔɔ: À a laakari kpáɛ, mámbɛe! Àton tó vĩa a kũro. 51 Kɛ̀ à gɛ̀ góro guu, ben ãa zè, ben yã pì bò ní saɛ maamaa, 52 zaake aɔ wée e kɛ̀ bureɔdi yãaro kɛ̀ laasuu kɛ̀sãrnma yãzi.

*Yesu gyãreenɔ kɛ̀kɔana zaa Genesareti
(Mat 14:34-36)*

53 Kɛ̀ aɔ bikũ baa, aɔ kà Genesareti, ben aɔ ní góro bà dò gwe. 54 Kɛ̀ aɔ bɔɛ góro guu, wà Yesu dò gɔɔ, 55 ben aɔ bàa lè wà gàa bùsu pì lakutu píngia, wà gyãreenɔ sɛ̀ kɔ́n ní daɛbɔnɔ, guu kɛ̀ wà mà à kún píngi wègɔ́ mónyo à kiia. 56 Guu kɛ̀ à gàan píngi, lakutunɔ ke wétɛnɔ ke buraanɔ, wègɔ́ mɔɔnɛ gyãreenɔ ai wà ní káɛ yàranɔa, ben wè wée kea lɛ wà ɔ kɛ baa à uta léa. Ben gbɛ̀ kɛ̀ aɔ ɔ kɛ̀anɔ kɛ̀kɔa ní píngi.

7

*Fɛɛakaarayã
(Mat 15:1-9)*

1 Farisinɔ kɔ́n ludayãdanneri kɛ̀ aɔ bò Yerusalemu kenɔ mò Yesu kiia, 2 ben aɔ è à ìba kenɔ e pò blee ɔpipisai. 3 Zaake Farisinɔ kɔ́n

Yudano ñ píngi ñ dezinɔ fεεakaarayã kūname, aɔ̀ è pɔ̀ ble ɔ̀pipi a zéa sairo. ⁴ Tó aɔ̀ bɔ̀ yàra wà sù, aɔ̀ è pɔ̀ ble zú'osairo. Aɔ̀ fεεakaarayã pāndeno kūna pari. Lεmε aɔ̀ è togoonɔ kɔ̀n loonɔ kɔ̀n butano pípi lε. ⁵ Ben Farisino kɔ̀n ludayādanneri pino Yesu là wà bè: Bóyānzi n ìbano ègɔ̀ wa dezinɔ fεεakaarayã kūnaziroo? Aɔ̀ è pɔ̀ ble ɔ̀pipisai. ⁶ Yesu wèñla à bè: A monafikideeno, Isaya annabikεyã ò a monafikideeno yã musu wásawasa lán à kè Luda yān nà à bè:

Bori beee è bèε limε kɔ̀n léome,
aɔ̀ swè kúmaro.

⁷ Aɔ̀ ègɔ̀ donzi keεmε pāme,
gbēntee yāεkparεen aɔ̀ è dañne.

⁸ A pã kpà Luda yādannenazi, ben á gbēntee fεεakaarayã kūna. ⁹ Ben à bèñne do: A pã Luda yāne lε à e àgɔ̀ a fεεakaarayã kūna maan yó? ¹⁰ Musa bè, àgae bèε lí a de kɔ̀n a daone. À bè do, gbē kè à a de ke a da kpe bɔ̀, wà adee de. ¹¹ Apino sɔ̀, eè be tó gbē bè a de ke a danε, pɔ̀ kè á vī à ñ kpe dao né Kɔ̀banime, ¹² à zé vī à a de kɔ̀n a dao kpe dao do. Kɔ̀banin pɔ̀ kè wè kpá Ludaa ũ. ¹³ Lεmε eè Luda yã ke famma a fεεakaarayã kè eè dañne yānzi. Yã beee takanon eè ke pari.

*Yá kè è tó wàgɔ̀ gbāsī
(Mat 15:10-20)*

¹⁴ Ben Yesu èara à parii sìsiazì à bè: À swã kpá à ma yã ma a píngi. ¹⁵ Pókee kuu kè è gē gbē guu kè è à ke gbāsīro. Pó kè è bɔ̀ gbē guu bé è tó àgɔ̀ gbāsī. ¹⁶ Gbē kè swã vī à ma. ¹⁷ Kè à parii tò gwe à tà bε, ben à ìbano à gbèka yã pì mizi. ¹⁸ À bèñne:

A laasuu kpé yĩi seó? Kè pókee kuu kè è gē gbē guu à tó àgō gbāsīro, á dōroo? ¹⁹ Pó pí è gē a swē guuro, sé à gbεεεn, gbasa à bɔ mèn. Len Yesu póble píngi kè blena pó ũ lε tē sai. ²⁰ Ben à bè: Yā kè è bɔ gbē guu bé è tó àgō gbāsī. ²¹ Zaake zaa gbēntee swē guun laasuu zaaa è bɔn: Pāpākεna, kpāi'ona, gbēdεna, zinakεna, ²² wākū, nòsezaaa, mɔnafiki, wísaiyā, sánkara, gbēsōsōna, wada kōn m̀isaiyāo. ²³ Yā zaaa p̀ino è bɔ swē guu píngi, àmbe è tó gbē gō gbāsī.

*Nɔgbē z̀itɔ Yesu náanekεna
(Mat 15:21-28)*

²⁴ Yesu b̀o gwe à g̀aa Taya b̀usun, ben à p̀ita ua kea. À yezi wà a dōro, m̀ode èe e à a z̀inda ùtero. ²⁵ Nɔgbē kè à nénɔkparε z̀in v̄i Yesu baaru mà, ben à mò à dàe à ae g̀ɔɔ. ²⁶ Nɔgbē pí s̄ Giriki gbēmε wà à ì Siria Fenisia b̀usun. À wée kè Yesua lε à z̀in goare a néa. ²⁷ Ben Yesu bène: Ñ tó wà p̀oble kpá nénɔa g̀ia, zaake à maa wà nénɔ p̀oble sé wà zu gbēenɔnero. ²⁸ Ben nɔgbē pí wèala à bè: Dii, baa gbēe kè ašè daéinzino è nénɔ p̀oble buru sése. ²⁹ Yesu bène: Kè n yāwenlana maa yānzi, ñ tá, n né z̀in g̀ò. ³⁰ Kè à kà be, à a né è daena p̀ea, z̀in pí g̀ò.

Swādo k̀ekšana

³¹ Ben Yesu f̀ε Taya b̀usun à g̀aa Sidō, ben à b̀è kōn Wétεmɛnkuri b̀usuo ai à g̀aa à kà Galili s̀èbezi. ³² Ben wà m̀one kōn swādo bebekario, wà wée k̀ea lε à ɔ kea. ³³ Yesu b̀o parii guu kōn swādo p̀io à a ɔnεtee p̀εpe à swān. Kè à lóu s̀u, ben à ɔ kè à nénéa. ³⁴ À wée s̀e musu à wesaa k̀akša à b̀ò, ben à bène: Efata. Yā pí bè ñ wē. ³⁵ Zaa gwe g̀ɔ g̀ɔgbē pí swā

wè à néné gùe, ben à yā ò wásawasa. ³⁶ Yesu bèñne aŕton o gbêke maro, mɔde dian èe giíñne nà, lemɛ aɔɔe à kpàakpa keéñne le. ³⁷ Yā pì bò ñ sae maamaa à gè onala, ben aɔ bè: À yā píngi kena ègɔ maame. È tó baa swādoonɔ yā ma, ben è tó bebekarinɔ yā o.

8

Póblekana gɔɔn bɔɔ siigɔnɔa (Mat 15:32-39)

¹ Gurɔ mɔnɔ guu dɔ gbēnɔ pàzi pari. Aɔ póblee vī wà blero, ben Yesu a ìbanɔ sisiazì à bèñne: ² Gbē kènɔ kème wēnda, zaake aɔ gīake wà kúmao gurɔ aagɔ, ben aɔ pòke vī wà blero. ³ Tó ma ñ gbáe aɔ tá be kɔn nɔaao, guu é lírma zé guu, zaake ñ gbēkenɔ bɔkii zà. ⁴ Ben à ìbanɔ à là wà bè: Mákpan wé póblee en sète pòɔtu kè kè eé gbē pìnɔ kãa? ⁵ Ben Yesu ñ lá à bè: Buređi mèn úgban á vīi? Aɔ bè: Mèn swēplaa. ⁶ Ben à bè parii vēe tɔɔte. Ben à buređi mèn swēplaaa pìnɔ sè à sáabu kè, ben à lilikɔre à kpà a ìbanɔa aɔ kpaatete pariine, ben aɔ kpàateteñne. ⁷ Aɔ kpò néngonɔ vī féte dɔ. Kè à aubarika dàn, à bèñne aɔ ɛara wà beee kpaateteñne dɔ. ⁸ Ben aɔ blè wà kã, ben wà à kpaaa kè gɔnɔ sèe gbíi swēplaa. ⁹ Gbē pìnɔ kà bɔɔ siigɔ. Kè Yesu ñ gbáe, ¹⁰ ben à gè góro'ite guu kɔn a ìbanɔ, aɔ gaa Dalamánuta bùsun.

Farisinɔ mɔnafiki (Mat 16:1-12)

¹¹ Ben Farisinɔ mò aɔɔe leokpakɔa keeɔ aɔɔe lí pɛɛɛa, aɔɔe wɛtɛɛ à sèeda ke keñne kɔn Luda gbáaa. ¹² Ben à wesaa kàkɔa à bò à bè: Bóyānzi tɔɔrigbēnɔ è sèeda gbekamazi? Yāpuraan mée ooare, mé sèeda

ke keńero. ¹³ Ben à ń tó gwe à èara à gè góro'ite guu à tà baa kãa kpa.

¹⁴ À ìbanɔ sãn aã buredi kũsãe sé. Buredi mèn doo bé à gèńne góro guu. ¹⁵ Ben Yesu lé dàmma à bè: Àgõ a zĩnda kũna dõ. À làakari ke Farisino kõn Herodu gbẽno buredisese'èzèzi. ¹⁶ Ben aõoe beekõne: Kè wá buredi vĩro yãnzin à ò lezi. ¹⁷ Yesu dõmma, ben à ń lá à bè: Bóyãnze ée bee kè á buredi vĩro yãnzimezi? Ai tia a wée e kè à dõroo? Á laasuu vĩroo? ¹⁸ Á wée vĩ à guu eoroo? Á swã vĩ à yã maoroo? Yãke è doaguroo? ¹⁹ Kè ma buredi mèn sooro lilikõre má kpà gõon boro sooroo, a à kpaasè gbíi ũgbame? Aõ wèala wà bè: Mèn kuri awεεplaame. ²⁰ Ben à èara à ń lá à bè: Kè ma buredi mèn swεεplaa lilikõre má kpà gõon boro siigõon, a à kusu sèe gbíin ũgbame? Aõ wèala wà bè: Mèn swεεplaa. ²¹ Ben à bèńne: Ai tia a dõroo?

Betasaida vĩa wéewēna

²² Kè aõ kà Betasaida, ben wà mōne vĩa wà wée kèa à ɔ kea. ²³ Ben à vĩa pì kù a ɔa à bōo wéte kpee. À lóu sù à wéea à ɔ kèa, ben à à là à bè: Née guu eeó? ²⁴ Ben gõgbẽ pì a wée sè musu à bè: Mée gbẽno ee lán línò bà aõoe táa oo. ²⁵ Ben Yesu èara à ɔ kè à wéea do. Kè gõgbẽ pì wée kè biibii, ben à wée wè èe pó píngi ee sa wásawasa. ²⁶ Ben Yesu à gbàre à tá be à bè: Nton bœe lakutu guuro.

Yesu mesayake ona

(Mat 16:13-20, Luk 9:18-21)

²⁷ Kè Yesu e gaa kõn a ìbanɔ Sizarea Filipi laku-tunɔ guu, ben à a ìbanɔ là zé guu à bè: Dén gbẽno è be má de à ũu? ²⁸ Aõ wèala wà bè: Gbẽkeno è be

Yaaya Batisikerime, gbēkeno è be Ilia, gbēkeno è be do annabi yāano doken n ũ. ²⁹ Ben à n lá à bè: Apino sō, dén eè be má de à ũu? Pita wèàla à bè: Mesayan n ũ. ³⁰ Ben Yesu n swā sùkǎñne le aōton yā pì o gbēke maro.

Yesu a ga kōn a fεnao yā'ona
(Mat 16:21-28, Luk 9:22-27)

³¹ Ben à nà yādannena à bè: Séde Gbēntee Né wétamma e maamaa, gbēnsino kōn sa'orikino kōn ludayādannerino é gízi, weé à de, à gurō aagōdee zī eé fεε. ³² À yā pì òñne wásawasa, ben Pita gāao kpado, èe giine. ³³ Kè Yesu liè à a ìbano gwà, ben à pàta Pitaa à bè: N gume gwe Setān! N laasuu né Luda pónlo, gbēntee pómε.

³⁴ Beee gbera Yesu parii sisiazi kōn a ìbano à bèñne: Tó gbē yezi à ke ma ìba ũ, séde à gí a zīnda wëndizi à a líkpansé à téomazi. ³⁵ Gbē kè yezi àgō a wëndi kūna é korazi. Gbē kè gí a wëndizi ma yānzi kōn ma baaru yāo sō, adee égō wëndi vī. ³⁶ Tó gbē gō anduna vī píngi, tó à kòra a wëndizi, bó àren à vīi? ³⁷ Bón gbēntee é e à a wëndi lendee kpáo? ³⁸ Tó gbē mapi kōn ma yāno wí dè tōrigbē durunde ludanaanekerisaideeno té, Gbēntee Né é adee wí de gurō kè eé su a De gakui guu kōn à malaikano.

9

¹ Ben à bèñne: Yāpuraan méε ooare, gbēkeno kú gura kè aōé garo ai aō kí kè Ludaa kà e, èe suu kōn gbāaa.

Yesu lina
(Mat 17:1-13, Luk 9:28-36)

² Gurɔ swɛɛdoo gbera Yesu Pita kɔn Yemisio kɔn Yohanao sɛ̀ à dìnyo kp̄ii lezĩa ñtɛɛ. Ben à lì n̄ wáa, ³ à pókásāanɔ e té kɛɛ pú fénfen. Gbɛ́kee kú anduna guu kè eé f̄s̄ à à pura kũ lero. ⁴ Ben Ilia kɔn Musao b̀ wà m̀n̄zi, aɔ̀ɔe yā oo kɔn Yesuo. ⁵ Ben Pita bè Yesunɛ: Danneri, à maa kè wá kú kè. Wà kutaa d̀ m̀n̄ aaḡs̄, n p̀ m̀n̄ do, Musa p̀ m̀n̄ do, Ilia p̀ m̀n̄ do. ⁶ À d̄s̄ yā kè ée ooro, zaake v̄ia n̄ kũ maamaa. ⁷ Ludambe luguu p̄ita à dàńla, ben aɔ̀ kòto mà à guu à bè: Àmbe ma Né m̀n̄ do léle yenzidee ũ. À à yā ma. ⁸ Kāndo kè aɔ̀ guu gwàgwa, aɔ̀ɔe gbɛ́ke e d̄ro, sé Yesu ado.

⁹ Kè aɔ̀ɔe pitaa kp̄iii p̄ia, ben Yesu bèńne aɔ̀ton yā kè aɔ̀ è p̄i o gbɛ́ke maro ai Gbẽntee Né fɛɛ b̀na gaan. ¹⁰ Aɔ̀ yā p̄i kũna, m̀de aɔ̀ɔe k̄s̄ lalaa wèe bee: Fɛɛ b̀na gaan yā beee de diamɛ? ¹¹ Ben aɔ̀ à là wà bè: Bóyānzin ludayādannerinɔ è be Ilia bé eé mó káakuzi? ¹² À wèńla à bè: Ilia é mó káaku yāpuramɛ, eé yā p̄ingi keke à gbèn, m̀de à kè dia wà kè Luda yān wà bè, Gbẽntee Né é wéetamma e maamaa ai wà ḡizi? ¹³ M̀de m̄eɛ ooare Ilia mò k̀, ben aɔ̀ n̄ p̄oyezi k̀nɛ, lán wà à yā ò Luda yān nà.

Négb̄gb̄ z̄inde k̄k̄s̄ana

(Mat 17:14-21, Luk 9:37-42)

¹⁴ Kè aɔ̀ s̀ n̄ gb̄ k̄p̄aaanɔ kiia, aɔ̀ è parii liganzi, ben ludayādannerinɔ e leokpak̄s̄a k̄eńyo. ¹⁵ Kè parii Yesu è, à yā b̀ n̄ saɛ, ben aɔ̀ bàa lè wà gà wà ì kp̄aa ḡs̄ n̄ p̄ingi. ¹⁶ Ben à a ìbanɔ là à bè: Bó leokpak̄san ée k̄eńyo l̄ee? ¹⁷ Ben ḡs̄gb̄ ke wèla zà guu à bè: Danneri, ma m̀n̄ne ma néomɛ, z̄in bé à à n̄nɛ n̄aɛ. ¹⁸ Tó à d̄idia, è à p̄aɛ t̄oɛte, èḡs̄ lóufuta b̄ɔɛɛ, èḡs̄ swaa soo, è gb̄gb̄ s̄̀r̄r̄ɔ. Ma bè n̄ ìbanɔnɛ

aõ pé zĩn pĩa à bɔ, ben aõ fũa. ¹⁹ Ben Yesu bèñne: Tõorigbẽ ludanaanekerisaideenɔ! Mэгõ kúao ai bɔremε? Mэгõ menaaao ai bɔremε? À mómε né pìo kè.

²⁰ Kè wà m̀onε, kè zĩn pì Yesu è g̃ɔ, ben à né pì nìgãnigã à à pãε tɔtε. Ben èe g̀begere paa èe lóufuta bɔεε. ²¹ Yesu né pì de là à bè: Zaa bɔremε à kúo lεε? À wèàla à bè: Zaa à né féte zĩmε. ²² Èg̃ɔ à zuu té k̃n ío guu baabɔre, èg̃ɔ yezi à à de. Tó né f̃ɔ ñ pókε ke, ñ wa wẽnda gwa ñ wa faaba ke. ²³ Yesu bèñne: N bè, tó mé f̃ɔ́? Baabɔ píngi è sí ke gbẽ kè ma náane ṽĩne. ²⁴ Ben né pì de wii lè g̃ɔ à bè: Má n náane ṽĩ. Ñ n náane kè èe k̃ēsãama kaaramε. ²⁵ Kè Yesu è zà e nak̃r̃εεm̃ma, à g̃i zĩn p̃ine à bè: Zĩn swãdo kpadugu, má ònne ñ go né pĩa. Ñton g̃ε à guu d̃ɔro. ²⁶ Ben zĩn pì wii lè à à nìgã p̃ās̃ip̃ās̃ĩ, ben à gòa. Né pì g̃ò daena lán gè bà ai paridee bè à g̃amε. ²⁷ Ben Yesu à k̃ù a ɔɔa, à à f̃εε à zè.

²⁸ Kè Yesu g̃è ua guu, ben à ìbanɔ à gbèka gusaε wà bè: À kè dia wée f̃ɔ wà pé zĩn pĩa à bɔroo? ²⁹ Ben à wèñla à bè: Kè taka è sí b̃ɔro, sé k̃n aduakεnao.

*Yesu εara à a ga k̃n a f̃εεnao yã'ona
(Mat 17:22-23, Luk 43-45)*

³⁰ Kè aõ b̀ gwe, ben aõ p̃ã Galiline. Yesu yezi wàg̃ɔ a kúkii d̃ɔro, ³¹ zaake èe yã daa a ìbanɔnεmε. À bèñne: Weé Gb̃entee Né na gb̃enɔne ñ ɔzĩ wà à de, à gurɔ aag̃ɔdee zĩ eé f̃εε. ³² Aõε à yã pì d̃ɔro d̃ɔro, ben ṽĩ ñ k̃ũ aõ yã pì gbekaa.

*Tena Yesuzi lán né féte bà
(Mat 18:1-5, Luk 9:46-48)*

³³ Ben aǝ kà Kapenamumu. Gurɔɔ kè à kúbe, à a ìbanɔ là à bè: Bó leokpakɔan ée kee zé guuu? ³⁴ Ben aǝ yĩtena, zaake aɔɔe leokpakɔa kee zé guu denlaa yá musume. ³⁵ Ben à vèè à gɔɔn kuri awεεplaaa pìnɔ sisiazi à bè: Tó gbě yezi à ke gbě káaku ũ, adee gɔ kpεεdee ũ, à gɔ baade píngine zĩri ũ. ³⁶ À né fète sè à à zè ní aezĩ, ben à à sè à à kpà a kùla à bèńne: ³⁷ Gbě kè né kènɔ doke sì ma ìbakee yānzi, mámbe à ma si. Gbě kè ma si sǝ, mámbe à ma si madoro, gbě kè ma zĩin á sì.

*Gbě kè èe ìbetε kpáwaoroo né wa baakpεεme
(Luk 9:49-50)*

³⁸ Ben Yohana bène: Danneri, wa gběke è, èe zĩnɔ goomma kɔn n tóo, ben wa gine, zaake wa gběnlɔ. ³⁹ Ben Yesu bè: Àton gínero, zaake gběke é fɔ à dabuyá ke kɔn ma tóo à εara à ma tó zaaa sí dɔro. ⁴⁰ Gbě kè èe ìbetε kpáwaoroo né wa gběme. ⁴¹ Yāpuraan mée ooare, gbě kè à a gba ímina kè á kuu Kiri sí pó ũ yānzi, adee é kora a láadaziro.

⁴² Tó gbě tò né kè ma náane vĩi kèkiinɔ doke sāsá, eégɔ sǝ adeene wà wísilɔgbε gběntě dɔ à waale wà à zu sèbe guu. ⁴³⁻⁴⁴ Tó n ɔɔ bé è tó n fu, n zɔ n zĩna. À sǝnne n gě wèndi kè è yāaroo guu kɔn ɔ kusuo de n gɔ kɔn ɔ mèn plaaaola n gě té kè è garoo guu gèwāan. ⁴⁵⁻⁴⁶ Tó n gbá bé è tó n fu, n zɔ n zĩna. À sǝnne n gě wèndi kè è yāaroo guu εε ũ de n gɔ kɔn gbá mèn plaaaola wà n zu tén. ⁴⁷ Tó n wée bé è tó n fu, n bɔ. À sǝnne n gě kpata kè bò Luda kiia guu kɔn wée dooo de n gɔ kɔn wée mèn plaaaola wà n zu tén, ⁴⁸ gura kè aǝ kòkɔbii è yāaro, té pì è garo.

⁴⁹ T'é é mè ð baade píngia lán wè p'ó k'ek'e k'õn wisio nà. ⁵⁰ Wisi né p'ó maaame, m'ode t'ó à nnaa tà, dian weé ke nà à g'õ wisi ù d'oo? À t'ó wisi g'õ k'ú a guu, é g'õ nna k'õo.

10

Gina n'oozi yã (Mat 19:1-12)

¹ Ben Yesu b'ò gwe à gàa Yudea bùsun ai Yoda baa k'ãa kpa. Parii èara wà kàk'õazi gwe, ben à yã dànn'e lán è ke nà. ² Farisi ken'ò mò wà à y'õ wà gwa, ben a'õ à là wà bè: G'õgb'ẽ z'é v'ĩ à g'í a na'õzi'ó? ³ À w'èníla à bè: Musa dàare diaa? ⁴ A'õ bè: Musa g'õgb'ẽ gbà z'é à y'igidetakada k'ẽ à a na'õ gbar'eo. ⁵ Ben Yesu bènn'e: A swãgb'ãa yãnzin Musa doka beee dàarezi. ⁶ Zaa káaku k'è Luda anduna k'è, à g'õgb'ẽ k'è k'õn n'õgb'ẽome. ⁷ Beee yãnzi g'õgb'ẽ é a de k'õn a dao t'ó, a'é nak'õa k'õn a na'õ, ⁸ a'õ g'õ'õn plaaa é g'õ mè doo ù. A'õ kuu plaa d'oro, sé do. ⁹ Beee yãnzi gb'ẽ k'è Luda n' nak'õan'ò, gb'ẽtee t'ón n' k'èk'õaro. ¹⁰ K'è Yesu tà b'e, à ìban'ò à là yã p'ì m'izi. ¹¹ Ben à bènn'e: Gb'ẽ k'è g'ì a na'õzi à n'ò p'ãnde s'è, adee zina k'è a n'ò káakune. ¹² N'õgb'ẽ k'è g'ì a zãzi à g'õ p'ãnde s'è s'õ, à zina k'èn gwe.

Yesu aubarikadana n'én'õn (Mat 19:13-15, Luk 18:15-17)

¹³ W'èe m'oo Yesune k'õn n'én'ò l'e à ò k'èr'mma, ben à ìban'ò g'ínn'e. ¹⁴ K'è Yesu è l'e, à p'ò f'è à bènn'e: À t'ó n'én'ò m'ó ma kiia, àton g'ínn'ero, zaake a'õ takan'ò p'ón kpata k'è b'ò Luda kiia ù. ¹⁵ Yápuraan m'ée ooare, gb'ẽ k'è èe kpata k'è b'ò Luda kiia sí lán né féte bàroo é g'ënlo. ¹⁶ Ben à n'én'ò s'è à n' k'pákpa a k'ùla, à ò k'èk'èr'mma à aubarika dàngu.

*Auzikidee**(Mat 19:16-30, Luk 18:18-30)*

¹⁷ Kè Yesu dà zén èe gaa, ben gōgbē ke bàà lè à mò à kùε à aε à à là à bè: Danneri maa, dian mé ke nà mà wèndi kè è yāaroo ee? ¹⁸ Ben Yesu bène: À kè dia n bè má maaa? Gbēkee maaro, sé Luda ado. ¹⁹ N̄ dokano d̄s: N̄ton gbē dero, n̄ton zina kero, n̄ton kpāi oro, n̄ton yā di n gbēdaaaaro, n̄ton gbē blero, ñgae bèε lí n de kōn n daone. ²⁰ Ben à bè: Danneri, zaa ma néngo zī má yā beeno kūna píngi. ²¹ Ben Yesu à gwà yenzi wéεo à bène: Yā mèn doo bé à gōnnε. N̄ gá ñ p̄ kè ñ v̄ino yá píngi ñ à ɔ kpá takaasideeno, ñ m̄ ñ t̄mazi, négō auziki v̄i ludambe. ²² Ben gōgbē p̄i uu sisi yā p̄i yānzi, à tà p̄siaao kè à auzikino v̄i bíta yānzi. ²³ Ben Yesu a ìbano gwāgwa à bène: À zī'ũ maamaa auzikideene à gē kpata kè b̄ò Luda kiia guu. ²⁴ À yā p̄i b̄ò à ìbano saε, ben Yesu èara à bène: Gbēno, à zī'ũ gbēne maamaa à gē kpata kè b̄ò Luda kiia guu! ²⁵ Lakumi gēna p̄ɔɔȳn̄ aaga de auzikide gēna kpata kè b̄ò Luda kiia guula. ²⁶ Ben yā p̄i b̄ò à ìbano saε maamaa, aō bèkōne: Tó lemε, dé bé eé f̄ à m̄sina ee? ²⁷ Yesu ñ gwá à bè: Gbēntee é f̄ro, sé Luda. Luda kiia baabo píngi è sí ke.

²⁸ Ben Pita bène: Wa baabo píngi tò wa tenzi. ²⁹ Yesu bè: Yāpuraan m̄εe ooare, gbē kè à a bæε tò ke a v̄ino ke a d̄aron̄ ke a da ke a de ke a néno ke a buraa ma yānzi kōn ma baarukpannena yāo, ³⁰ adee é εara à bæeno kōn v̄ino kōn d̄aron̄ kōn dan̄ kōn néno kōn burano e leo basoro anduna kè guu, m̄de kōn w̄εt̄ammaome, eé wèndi kè è yāaroo e anduna kè èe m̄o guu. ³¹ Gbē káakuno égō kpeedeeno ũ pari, kpeedeeno égō gbē káakuno ũ.

*Yesu ɛara à a ga kɔn a fɛnao yā'ona
(Mat 20:17-19, Luk 18:31-34)*

³² Aɔ èara wà dà zén aɔɔe gaa Yerusalemu. Yesu do a ìbanɔne aɛ, ben yā pì bò ñ saɛ, vĩa gbɛ kè aɔɔ té à kpɛɛnɔ kù. Ben Yesu a gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ sɛɛ ñdona, à èara à yā kè weé kearee ònne do ³³ à bè: À ma! Wée gaa Yerusalemuɛ. Weé Gbɛntee Né kpá sa'orikinɔ kɔn ludayádannerinɔ, aɔé yā daàla à ga, aɔé à kpá bori pāndenɔ. ³⁴ Aɔé à fabo aɔé lóu sua aɔé à gbɛ flào aɔé à de, à guro aagɔdee zī eé fɛɛ.

*Yemisi kɔn Yohanao wéekena
(Mat 20:20-28)*

³⁵ Ben Zebedi né nɔ Yemisi kɔn Yohanao sò Yesuzi aɔ bène: Danneri, wá yezi ñ yā kè wée wée keemmaa kewe. ³⁶ Ben à ñ lá à bè: Bón á yezi mà kearee? ³⁷ Aɔ wèala wà bè: Ñ tó wà vɛɛnyo n kpata guu, gbɛ doo n ɔplaazi gbɛ doo ɔzɛɛzi. ³⁸ Yesu bèñne: Á yā kè ée à wée keemmaa dɔro. Togo'i kè mé mi, é fɔ à mió? Wétamma kè mé gɛn é fɔ à gɛ à guuó? ³⁹ Aɔ wèala wà bè: Wé fɔ. Ben Yesu bèñne: Togo'i kè mé mii é mi, wétamma kè mé gɛn é gɛn, ⁴⁰ mode vɛɛna ma ɔplaazi ke ma ɔzɛɛzi né ma yānlo. Gbɛ kè Ludaa kèkɛñnenɔ pómɛ.

⁴¹ Kè à ìba gɔɔn kuri kpaaanɔ yā pì mà, aɔ pɔ fɛ Yemisi kɔn Yohanaozi. ⁴² Ben Yesu ñ kákɔa à bèñne: Á dɔ kè gbɛ kè wèe ñ gwaa bori pānde kɔnanɔ ũunɔ è gbāaa ble ñ gbɛnɔ, gbāadeenɔ sɔ è iko móñne, ⁴³ mode à de le a kiiaro. A té gbɛ kè yezi à gɔ gbɛnsi ũ, sé adee ke a zìri ũ. ⁴⁴ Lemɛ do gbɛ kè yezi à gɔ gbɛ káaku ũ, sé adee ke a pínɡi zò ũ. ⁴⁵ Zaake Gbɛntee Né

e mó lɛ wà zĩ kɛnɛro, à mò lɛ à zĩ kɛ́nɛmɛ, à a zĩnda wɛ̀ndi kpá lɛ à gbɛ̀nɔ bo pari yānzi.

Batimɛu wéewēna
(*Mat 20:29-34, Luk 18:35-43*)

⁴⁶ Aɔ̀ kà Yeriko. Kɛ̀ Yesu e bɔɔ gwe kɔ̀n a ìbanɔ kɔ̀n pariio, vĩa Timɛu né Batimɛu vɛ̀ɛna zé léa, èe baa kɛɛ. ⁴⁷ Kɛ̀ à mà wà bè Yesu Nazareti bé èe gɛ̀tɛɛ, ben à nà lé gbāa zunaa à bè: Yesu, Dauda Bori, ñ ma wɛ̀nda gwa! ⁴⁸ Ben parii e giinɛ wèe bee à yĩtɛ. Ben à lé gbāa zuna kàara èe bee: Dauda Bori, ñ ma wɛ̀nda gwa. ⁴⁹ Yesu zè à bè: À à sísi. Ben wà vĩa pì sísi wà bènɛ: Ñ n làakari kpáɛ ñ fɛɛ. Èe n sísii. ⁵⁰ Ben vĩa pì a uta bɔ̀ à vĩa à fɛɛ à mò Yesu kiia. ⁵¹ Ben Yesu à là à bè: Bón ñ yezi mà kennɛɛ? Vĩa pì wèàla à bè: Rabi, má yezi ma wéɛ guu emɛ. ⁵² Ben Yesu bènɛ: Ñ gá, ma náanɛ kè ñ kè bé à n kɛ̀kɔ̀a. Zaa gwe gɔ̀ɔ à wéɛ guu è, ben à dào zén.

11

Gbaakɛkpana Yesuzi Yerusalemu
(*Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Yoh 12:12-19*)

¹ Kɛ̀ aɔ̀ kà kīi kɔ̀n Yerusalemuo, aɔ̀ kà Betefage kɔ̀n Betani kè kú Kùkpe sīsīgɛɛzio, ben Yesu a ìbanɔ zĩ gɔ̀ɔn plaa ² à bè́nɛ: À gá lakutu kè káɛ a aɛ kèkāa guu. Tó a gɛ̀ gɔ̀ɔ, é zaakinɛ bɔ̀rɔ e bàdɔna gwe, gbɛ̀kee e dia zikiro. À poro à suo. ³ Tó wà a la wà bè, bón ée kɛɛ gwe, à be Dii bé à yezi, eé ɛara à suo tia. ⁴ Ben aɔ̀ gāa aɔ̀ zaaki è bà dɔna kpɛɛlea bàazi. Kɛ̀ aɔ̀ɔe poroo, ⁵ ben gbɛ̀ kè aɔ̀ zɛ gweenɔ ñ lá wà bè: Bón ée kɛɛ zaaki pìo kè ée poroo? ⁶ Aɔ̀ wè̀nla lán Yesu ò́nne nà, ben wà ñ tó aɔ̀ táo. ⁷ Aɔ̀ sù zaaki pìo Yesunɛ,

aõ ñ utano kpàea, ben Yesu dia. ⁸ Gbẽnɔ e ñ utano kpaee zé guu pari, gbēkenɔ e lánɔ zɔ sèn aɔe kpaee dɔ. ⁹ Gbē kè aɔ té aezĩnɔ kɔn gbē kè aɔ té kpɛnɔ e wii lɛ wèe bee:

Ñ gbāaa kɛ!

Aubarikadeen gbē kè èe mɔ kɔn Dii tɔo ũ.

¹⁰ Luda aubarika da wa dezi Dauda kpata kè èe bɔ gupuraaan.

Wà gbāake kpázi ai ludambe.

¹¹ Kè Yesu kà Yerusalemu, à gè Luda ua, ben à baabɔ píngi gwà à ligazi. Kè ɔfántè e gèe kpén yānzi, ben à bɔ à gāa Betani kɔn a ìba gɔn kuri awɛɛplaaanɔ.

*Kākā lí kana kɔn Yesu kuuna Luda uao
(Mat 21:12-22, Luk 19:45-48, Yoh 2:13-22)*

¹² Kè guu dɔ, aɔ bɔ Betani, ben nɔaa e Yesu dɛe.

¹³ À kākā lí è kāaa à lá kù. Ben à gāa gwa ke tó à bɛe vī. Kè à kà gwe, èe póke ero, sé à lánɔ, zaake kākā magurɔ e ká kòro. ¹⁴ Ben à bè lí pìnɛ: Gbēke é n bɛe ble ziki dɔro. À ìbanɔ yā pì mà.

¹⁵ Kè aɔ kà Yerusalemu, Yesu gè Luda ua guu, ben à pè laayarinɔa kɔn laalurinɔ à ñ bɔe. À ɔolendekerinɔ teebunɔ kɔn pɔtɛɛyarinɔ kitanɔ yìpa à kwènnɛ. ¹⁶ Èe we gbēke a asoo sè à gèteo Luda ua guuro. ¹⁷ Ben à yā dà gbẽnɔne à bè: Wà kè Luda yān wà bè: Ma kpé égɔ de aduakekpe ũ bori píngine, ben á kè gbēblerinɔ tò ũ. ¹⁸ Sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ yā pì mà, ben aɔe zé wetɛe wà à dɛ. Aɔe vīa keɛne, zaake à yādannena bɔ baade píngi sae. ¹⁹ Kè uusie kè, ben Yesu kɔn a ìbanɔ bɔe wéte pì guu.

20 Kè guu dò, aõe gēteε, ben aõ kākā lí pì è à gàga kōn a kāsāao. 21 Ben à yā dò Pitan, ben à bè Yesune: Rabi, ñ kākā lí kè ñ kà gwa, à kori kù. 22 Yesu wèñla à bè: Àgõ Luda náane vī. 23 Yāpuraan mée ooare, tó gbē ò kpìi kènε à fεε à a zīnda sé à zu sèben, tó èe seka ke a nòse guuro, tó à náane vī kè yā kè à ò pì é ke, eé kenεmε. 24 Beee yānzi mée ooare, tó ée adua keε, yā kè a à wée kè píngi, à diε à gīake á è kò, é sō e. 25 Tó a fεε ée adua keε, tó á nòse zaa vī gbēkeo, à kènε, le a De kè kú musu a durunnõ kēare dõ. 26 Tó ée gbēnõ kē sōro, a De kè kú musu é a taarinõ kēare sero.

*Yesu gbekana a ikozi
(Mat 21:23-27, Luk 20:1-8)*

27 Ben aõ kà Yerusalemu. Lán Yesu e lili oo Luda ua guu nà, sa'orikinõ kōn ludayādannerinõ kōn gbēnsinõ m̀ 28 wà à là wà bè: Iko kpareen née yā kènõ keεo? Dé bé à n gba yā pì kena iko? 29 Ben Yesu wèñla à bè: Yā mèn doon mé gbekaawa. À wemala, mé iko kè mée yā kènõ keεo oare. 30 À omε. Yaaya gbēnõ batisikena b̀ Luda kiiyan yó, ke gbēntee kiiamε? 31 Ben aõ yā g̀g̀g̀ wà bè: Tó wa bè Luda kiiamε, eé wa la b́yānzin wée Yaaya yā sírozi. 32 Tó wa bè gbēntee kiiamε sō, t̀! Aõ gbēnõ vīa vī, zaake gbē píngi Yaaya annabikeε sì. 33 Ben aõ wè Yesula wà bè: Wá dōro. Ben Yesu bèñne: Èndē mapi se, mé iko kè mée yā kènõ keεo oarero.

12

*Geepi líkpe ayakεrinõ
(Mat 21:33-46, Luk 20:9-19)*

1 Ben Yesu fεε èe yālekōziñne à bè: Gbēke bé à geepi líkpe bà à kara lìgazi, à wεε yò geepi'ifékii ũ à búdákpagba dà, ben à bú pì nà ayakērìnɔne n̄ ɔzī, ben à fεε táo. 2 Kè geepizōgurɔ kà, ben à a zìri zì ayakeri pìnɔa, le à a geepi beε pì sí. 3 Ben ayakeri pìnɔ à kù wà à gbè, aō à gbàre ɔkori. 4 Ben à èara à zìri pānde zì dɔ. Ben aō gbē beee lè a mìa aō wí dàa. 5 A èara à gbē pānde zì dɔ, ben aō gbē beee dè. Len à gbē pāndenɔ zì le pari, wà n̄ gbēkenɔ gbè wà n̄ gbēkenɔ dè. 6 À négōgbē mèn do yenzidee bé à gōne sa, ben à à zì zāa à bè: Aōé ma né yā da. 7 Ben ayakeri pìnɔ bèkōne: Túbiblerin yè. À tó wà à de, à túbi é gō wa pò ũ. 8 Ben aō à kù aō à dè, ben aō à gè sè wà bōo buraa guu. 9 Tò! Bón buradee pì é keε? Éé mó à ayakeri pìnɔ dede à buraa pì na gbē pāndenɔne n̄ ɔzī. 10 Ée Luda yā kè kyó keeroo? Gbè kè kpéborinɔ pā kpàzi bé à gō kpé gooda gbè mèdeε ũ.

11 Dii bé à beee kè,
ben à kèwe yābɔnsae ũ.

12 Ben aō zé wète wà à kù, zaake aō dō kè n̄ yānzin à yālekōzina pì òzi, mōde aō vīa kè pariine, ben aō à tò gwe aō tà.

Be'ɔkpana Sizaa yā
(*Mat 22:15-22, Luk 20:20-26*)

13 Ben wà Farisi kenɔ kōn Herɔdu gbēnɔ zì Yesu kiia ɔndɔɔ, le wà à kù a yā'ona guu. 14 Kè aō kà, ben aō bène: Danneri, wá dō kè gbē yāpuradeen n ũ. Nèε gbē wéε gwaro, nèε gbē gwena gwaro, nèε Luda zé dañne súusu. À zé vī wà be'ɔ kpá Sizaaó, ke

à zé vīro? Wà kpáan yó, ke wàton kpáaro? ¹⁵ Yesu ní mɔnafikikεε dōm̄ma, ben à bèñne: Bóyānzin ée ma yōó ée gwaazi? À mó òò pì dooo mà gwa. ¹⁶ Kè aōó kpàa, ben à bèñne: Dé mì wēzān yè kōn à tóo? Aō wèàla wà bè: Siza pómε. ¹⁷ Ben Yesu bèñne: À pó kè de Siza pó ũ kpá Siza, à pó kè de Luda pó ũ kpá Ludaa. À yā bò ñ saε.

Gèno fεena yā

(Mat 22:23-33, Luk 20:27-40)

¹⁸ Ben Sadusi kè aōè be gèno è fεeroono mò Yesu kiia, aō à gbèka wà bè: ¹⁹ Danneri, Musa òwe a takada guu à bè, tó gbě gà à a naō tòn né'isai, à dāaro gyaanoò pì sé, lε à né borii dato a vīine. ²⁰ Tò! Dedōnkódeennoò kuu gōon swεεplaa. Woru noò sè, ben à gà né'isai. ²¹ Ben Sabi noò pì sè do, ben à gà à noò pì tò né'isai. Ben Bio kè lε do ²² ai à gàa pé ní swεεplaa deea. Aō píngi gà né'isai. Aō píngi gberan noò pì gà se. ²³ Gèno fεegurnoò zī aō dé bé eégō noò pì vīi? Zaake aō gōon swεεplaaa ní píngi aō à dō noò ũmε. ²⁴ Ben Yesu wèñla à bè: A Luda yā kōn a gbāaao dōsai yānzin a sāsāziroo? ²⁵ Tó gèno fεε, aōé noò séro, aōé zā kero, weégō kuu lán malaikannoò kuu nà ludambεmε. ²⁶ Gèno fεena yā musu, ée Musa takada kyó keroo? Gura kè à gyanto yā òn Luda bène ambe Ibraī kōn Isaakuo kōn Yakubuo Luda ũ. ²⁷ Luda è kε gèno Luda ũro, gbě bēeno Ludamε. A sāsā à kè bíta.

Dokayā kè deñlaa

(Mat 22:34-40, Luk 10:25-28)

²⁸ Ludayādanneri kee kú gwe, à leokpakōa kè aōoe kεε mà. Kè à è Yesu yā wèñla maamaa, ben à

sòzi à à là à bè: Dokayā kparee bé à de à kpaanla pínɡii? ²⁹ Yesu wèàla à bè: Yā kè deńlaan yè: Isarailinɔ à swā kpá. Dii wa Ludan Dii ũ ado. ³⁰ Ñgõ ye Dii n Ludazi kɔn nòseɔ do kɔn n niniiɔ pínɡi kɔn n laasuo pínɡi n gbāa lén. ³¹ À plaadeen yè: Ñgõ ye n gbēdaaazi lán n zīnda wèndi bà. Dokayā kee de beeenlaro. ³² Ben ludayādanneri pì bène: Yā maame, danneri. N yāpuraa ò, n bè Luda mèn dome, à pāndee kuuro, sé àpi. ³³ Yena Ludazi kɔn nòseɔ do kɔn n laasuo pínɡi n gbāa lén kɔn yena n gbēdaaazi lán n zīnda wèndi bàɔ de sa'opɔ kè wè ká tén à té kūla kɔn sa'ona bori sānda pínɡio. ³⁴ Kè Yesu è à yā wèala kɔn làakario, à bène: Gēna kpata kè bò Luda kiia guu zānyoro. Zaa gurɔ beee gbēkee e gá à yāke laa dɔro.

Mesaya bori yā

(Mat 22:41-46, Luk 20:41-44)

³⁵ Yesu èara èe yā daáne Luda ua guu, ben à gbēnɔ là à bè: À kè dia ludayādannerinɔ è be Dauda boriin Mesaya ũu? ³⁶ Kè Luda Nini didi Daudaa, à bè:

Dii bè ma diine à vɛe a ɔplaazi
ai àgõ à ibeɛnɔ káene a gbá gĩzĩ.

³⁷ Kè Dauda bène Dii, à kè dia eégõ de à borii ũ dɔɔ?

Ludayādannerinɔ kɔn Farisinɔ mɔnafiki

(Mat 23:1-36, Luk 20:45-47)

Ben parii e à yā maa pɔnnaao. ³⁸ À yādannena guu à bè: À làakari ke ludayādannerinɔzi. Aṣègõ ye tetenazi kɔn uta isinɔ dana, le wàgõ ì kpákpaam̃ma yàranɔa. ³⁹ Aṣègõ weteɛ wà vɛe aduakεkpe vɛeki maaanɔ guu kɔn zĩbaa vɛeki maaanɔ. ⁴⁰ Aṣè adua

gbàa ke le gbēno ní e yānzi, ben aṣè gyaanɔno kpé símma. Aṣ wéetamma égṣ pásĩpāsĩ de gbē píngi pólá.

Gyaanɔ takaasidee gbaa
(Luk 21:1-4)

⁴¹ Ben Yesu vèe Luda ua guu ɔɔdakii aε, èe gbēno gwaa lán aṣɔe ɔɔ daan nà. Ɔɔde sàno e ɔɔ bíta daan.

⁴² Ben gyaanɔ takaasidee mò à kɔɔɔ plaaa dàn, èe ká sue doro. ⁴³ Ben Yesu a ìbanɔ kàkṣa à bèñe: Yāpuraan méε ooare, gyaanɔ takaasidee kè ɔɔ dà ɔɔdakii guu de gbē píngila. ⁴⁴ Zaake aṣ ɔɔ sà guun aṣ bòn wà kàn ní píngi. Nɔgbē kè sṣ, à takaasikεε guun pó kè à vī à pó bleon à dàn píngi.

13

Yerusalemu yakana kɔn andunayāaguro sèedano
(Mat 24:1-22, Luk 21:5-24)

¹ Kè Yesu e bɔɔ Luda ua guu, à ìbanɔ doke bène: Danneri, ñ gwa lán wà kpé maaa kè takanɔ bò nà kɔn gbè maaa kè takanɔ. ² Ben Yesu bène: N kpé ìsi kènɔ è píngi? Gbè kee kú guu kè kè weé tó dikṣaro, weé gboro píngime.

³ Yesu vèena Kùkpe sīsĩgεεzi aedɔkṣana kɔn Luda uao, ben Pita kɔn Yemisio kɔn Yohanao kɔn Anduruo à gbèka gusaε wà bè: ⁴ Ñ owe, bɔren yā kènɔ é keε? Bó bé eégṣ de à píngi keεguro sèeda úu? ⁵ Ben Yesu bèñe: À làakari ke, àton tó wà a sāsāro. ⁶ Weé mó pari ma tóo, aṣégṣ bee Mesayan ní ũ aṣé gbēno sāsā pari. ⁷ Tó a zĩno baaru mà kɔn à wàpeo, àton bídi kero. Sé beenɔ ke, mɔde anduna yāana kpé. ⁸ Bori kɔn boriio é fεekṣzi, lemε dɔ bùsu kɔn bùsuo. Tɔɔte nigānigāna égṣ kú gukenɔn kɔn nɔaao. Yā beenɔn nòwāwā naana ũ.

9 À làakari ke. Weé a kùkù wà a na yàkpaekerinɔne n̄ ɔzĩ, weé a gbēgbē aduakεkpenɔ guu. Weé a ze bùsu gbēnsinɔ k̄n k̄nanɔ ae ma yānzi, le àḡɔ deńne ma sèedadeenɔ ũ. 10 Sé wà ma baaru nna waazi ke bori píngi ma gĩa. 11 Tó wà gàaaɔ yàkpaekεkiia, àton gĩa ke à yā kè é o damu kero. Yā kè Ludaa dàare a lén gurɔ m̄an à o, zaake ámbé é yā oro, Luda Ninime. 12 V̄i k̄n dāaronɔ é k̄ k̄pám̄ma wà de. Denɔ é bɔ n̄ n̄nɔ k̄pεε. N̄nɔ é bɔ n̄ denɔ k̄n n̄ danɔ k̄pεε wà n̄ de. 13 Gbē píngi é zaagu ma yānzi, m̄de gbē kè zena gbāa ai à gurɔ léa é m̄sina e.

14 Tó a t̄e guyakari è guu kè de àḡɔ kúnlo, kyókeri ḡɔ d̄ɔ, gbē kè āɔ kú Yudeanɔ bàa sí wà m̄ pé k̄piinɔa. 15 Gbē kè kú a k̄pé musu tón pita à gē k̄pé guu à p̄oke sé à b̄oro. 16 Gbē kè kú buraa tón liara be à a uta séro. 17 Wāiyoo n̄sindadeenɔ k̄n n̄édandeenɔ gurɔ beea. 18 À adua ke le yā p̄i tón ke buusie gurɔro, 19 zaake w̄étāmma éḡɔ kuu gurɔ p̄inɔa. Zaa gurɔ kè Luda anduna kè ai gbāa à taka e kero, eé s̄o ke zikiro. 20 Tó Dii e gurɔ p̄inɔ lagoro, le gbēke é b̄oro. M̄de à gurɔ p̄inɔ làgo a gbē kè à n̄ s̄enɔ yānzime.

*Gbēntee Né suna
(Mat 24:23-44, Luk 21:25-38)*

21 Gurɔ beea tó gbēke bèare, à M̄saya gwa kè kes̄o à M̄saya gwa k̄āaa, àton síro. 22 Zaake M̄saya eḡenɔ k̄n annabi eḡenɔ é mó wà s̄edanɔ k̄n dabudabuyānɔ ke, le wà gbē kè Luda n̄ s̄enɔ s̄āsāo, tó eé sí ke. 23 À làakari ke. Ma gĩa ke ma yā píngi òare zaa káaku kò.

²⁴ Gurɔɔ pìnɔ wéetãmma gbera ɔfãntē é sia kũ, mɔvura é íkero, ²⁵ sɔsɔnɛnɔ é woro ludambe, gbãaa kè aɔ kú musunɔ é nigã, ²⁶ gbasa wà Gbēntee Né suna e ludambe luguun kɔn gbãa bítao kɔn gakuio. ²⁷ Eé a malaikanɔ zĩ, le aɔ gbē kè à n sɛnɔ kakɔa anduna gooda siigɔa, zaa anduna léa ai ludambe léa.

²⁸ À yã dada kãkã lía. Tó à gãnɔ íkpàkpa èe lá bɔrɔ paa, á dɔ kè guwãagurɔɔ kà kĩi. ²⁹ Lemɛ sɔ, tó á è yã pìnɔ e kee le, àgɔ dɔ kè à suna kà kĩi, à kú kpɛɛɛa. ³⁰ Yãpuraan méɛ ooare gurɔɔ kè gbēnɔ é gētero ai yã pìnɔ gá keo píngi. ³¹ Musu kɔn tɔtɛo é gēte, mɔde ma yãnɔ gētena vĩro.

³² Gbēkee à gurɔɔ ke à gurɔ zaka dɔro, baa malaika kè aɔ kú musunɔ ke Luda Né, sé De Luda. ³³ À làakari ke, a wéɛ gɔ dɔ, zaake á dɔ gurɔɔ kè eé suro. ³⁴ À de lán gbē kè èe gaa wétea bà. À a beɛ tò a zĩkerinɔne baade kɔn a zĩio, ben à bè a gudãkparine a wéɛ gɔ dɔ. ³⁵ Apinɔ sɔ, á dɔ gurɔɔ kè beɛde é suro, uusien yoo, lezãndon yoo, kolezuon yoo, ke gudɔnao. Beee yãnzì a wéɛ gɔ dɔ, ³⁶ le àton su kãndo à a le, ée ii ooro yãnzì. ³⁷ Yã kè méɛ ooare méɛ oo baade pínginɛmɛ, a wéɛ gɔ dɔ.

14

Lékpakɔsɔna Yesuzi

(Mat 26:1-5, Luk 22:1-2, Yoh 11:45-53)

¹ Banla zĩbaa kɔn Bureɔdi Sése'ēzēsai zĩbaao gè gurɔ plaa, ben sa'orikinɔ kɔn ludayãdannerinɔ e zé wɛtɛɛ ɔndɔɔ wà Yesu kũ wà de. ² Zaake aɔ bè: Wàton ke zĩbaa zĩro, le gbēnɔ tón zɔka káro yãnzì.

Nósi gū nna kuna Yesu mìa
(*Mat 26:6-13, Yoh 12:1-8*)

³ Gurɔɔ kè Yesu kú Betani, Simɔ kusu be, èe pò blee γεεκεσεκενα, ben nɔgbẽ ke s̄zi à gbaaa néngo kè nósi gū nna bori maa ɔɔdee kú à guu kūna. Ben à gbaaa pì waa è, à nósi pì kù Yesu mìa. ⁴ Gbẽkenɔ kú gwe, aɔ pɔɔ f̄e wà bè: Bón nósi pì laalaakena ũu? ⁵ Weé f̄ɔ wà yá de kondogi wàa do kpé basɔɔroola wà à ɔɔ kpá takaasideenɔa. Ben aɔ léfɔtɔɔ kà nɔgbẽ pìzi. ⁶ Ben Yesu bè: À à tó gwe. Bóyānzin ée ĩa daaazi? À zĩ maaa kèmemε. ⁷ Takaasideenɔ éḡɔ kúao gurɔ p̄ingi, gurɔɔ kè á yezi, é f̄ɔ à keĩne. Mapi s̄ɔ méḡɔ kúao gurɔ p̄ingiro. ⁸ À kè a gbāa lémmε, à ḡĩake à nósi kù ma mēa le à ma gè keomε. ⁹ Yāpuraan mée ooare, guu kè wèe ma baaru nna waazi keen anduna guu p̄ingi, weéḡɔ yā kè nɔgbẽ pì kè oo à dɔngu yānzi.

Yudasi bɔna Yesu kpεε
(*Mat 26:14-16, Luk 22:3-6*)

¹⁰ Beee gbɛra ḡɔɔn kuri awεεplaaanɔ doke kè wè benε Yudasi Isikariɔti gāa sa'orikinɔ kiia, le à Yesu kpámma. ¹¹ Kè aɔ à yā mà, ben aɔ pɔɔ kè nna, ben aɔ lé gbènε kè weé ɔɔ kpáa. Ben èe zé wετεε à Yesu kpámma.

Banla póble kekεna
(*Mat 26:17-25, Luk 22:7-14, 21-23, Yoh 13:21-30*)

¹² Burɛdi Sése'ézēsai zĩbaa gurɔ káakudee zĩ kè wè Banla s̄anε b̄rɔ kòto kpá, Yesu ìbanɔ à là wà bène: Mán n̄ yezi wà gá kekεnne ñ Banla pò blen? ¹³ Yesu ḡɔɔn plaaa z̄i a ìbanɔ té à bènne: À gá wéτε guu. Ḡɔgbẽ ke é daale à í s̄ena k̄ɔn looo. À tézi ¹⁴ ai ua kè

eé gën. À o ua pì bēdeene, danneri bè mán a pitakii kún, guu kè é Banla pò blen kōn a ìbanɔ? ¹⁵ Eé kpé musu bíta kè wà kèkε ɔɔaare. À póbleyā kekεwe gwe. ¹⁶ Yesu ìba pìnɔ dà zén, aō gò wéte pì guu, ben aō è lán à óñne nà. Ben aō Banla póbleyā kèkε gwe.

¹⁷ Kè uusie kè, ben Yesu gaa gwe kōn a gōon kuri awεplaaa pìnɔ. ¹⁸ Kè aō vèe wèe pò blee, ben à bè: Yāpuraan méε ooare, a gbē mèn doo kè wée pò blee ledoo é ma kpámma. ¹⁹ Aō nòse yàka, ben aōe à laa doodo: Asa māmbeeroo? ²⁰ Ben à bèñne: A gōon kuri awεplaaanɔ doke kè wée pò blee taa guu ledome. ²¹ Gbēntee Né é kpá guuzi lán à kēna a yā musu nà, mɔde wāiyoo gbē kè eé bɔ Gbēntee Né kpεε pì. Eé ke sãɔ adeene tó wèe à i yāro.

Dii póblee

(Mat 26:26-30, Luk 22:14-20, 1Kɔ 11:23-25)

²² Kè aōe pò blee, Yesu bureɔdi sè à aubarika dàn, ben à likōre à kpà a ìbanɔa à bè: À sí, ma mèn yè. ²³ Ben à togoo sè à aubarika dàn à kpámma, ben aō m̀ì ní píngi. ²⁴ Ben à bèñne: Ma arun yè, Luda bà kuuna kōn gbē pariinɔ aru ũ, kè eé bɔεmaa. ²⁵ Yāpuraan méε ooare, mé geepi'i mi gĩa dɔro ai kpata kè b̀ò Luda kiia gá b̀o gupuraaa, gbasaa mà à dufu mi sa. ²⁶ Kè aō lè s̀ì, ben aō b̀òe wà gaa Kùkpe s̀ìs̀ìgεεzi.

Yesu gĩake à d̄s̄ yā kè Pita é ke

(Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Yoh 13:36-38)

²⁷ Ben Yesu bèñne: A píngi é fuma, zaake wà kè Luda yān wà bè: Mé sādāri lé, sāanɔ é fāakōa. ²⁸ Mɔde ma fεena gbera mé d̄are ae gana Galili. ²⁹ Ben Pita bèñne: Baa tó aō f̀ù ní píngi, mé furo. ³⁰ Ben

Yesu bèné: Yāpuraan méé oonne, gwāavĩa ai koo gõ gá lé zu gèn plaa, né lé séhazi gèn aagõ. ³¹ Ben Pita bè mámmam: Baa tó mé gá mà ganyo, mé lé sénzi zikiro. Ben aõ ò le se n pingi.

*Yesu aduakena zaa Getesemani
(Mat 26:36-46, Luk 22:39-46)*

³² Aõ kà guu kè wè be Getesemani, ben Yesu bè a ìbanone: À vèe kè ai mà gá adua ke. ³³ À Pita kōn Yemisio kōn Yohanao sè à gaaño. Sósobi à kù à nòseyogò sì. ³⁴ Ben à bèné: Ma pɔɔ sia kù maamaa ai gaa lézi. À ze kè à itē ke. ³⁵ Kè à gaa ae féte, ben à kùe tɔɔte à adua kè tó eé sí ke, gurɔ zaka pì gēteala. ³⁶ À bè: Baa, ma De, baabɔ pingi è sí kenne. N̄ togo'i kè síma, m̄de èe ke yā kè má yezinlo, sé kè n̄ yezi. ³⁷ Ben à liara à sù à a ìbanò lè, aõe ii oo. Ben à bè Pitane: Simɔ, née ii oon yó? Née f̄s n̄ itē kè baa awa doroo? ³⁸ À itē ke agõ adua kee le àton fu yāgwanaaro yānzi. Ninii yezi, m̄de m̄e busè. ³⁹ À liara à gaa adua ke, ben à yā dōnkō pì ò dɔ. ⁴⁰ Kè à liara à sù à n̄ lé, aõe ii oo, zaake aõe imioo dedee. Aõ d̄s dian weé yā one n̄aro. ⁴¹ À suna gèn aagõdeeo à bèné: Ée ii oo, ée kamma boo ai tian yó? À mò le. Gurɔ kà sa. À gwa, wà Gbēntee Né kpà durunkerinɔ. ⁴² À f̄e wà gá. Gbē kè ma kpañma pì e m̄o fá.

*Yesu k̄na
(Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Yoh 18:3-12)*

⁴³ Kè à kpé èe yā pì oo, ben Yudasi à gōn kuri awēplaaanɔ doke mò kōn pariio, aõ f̄edaanɔ

kūkūna kōn gòno. Aō bō sa'orikinō kōn lundayādannerino kōn gbēnsino kiia. ⁴⁴ Bōnkpεεdee pì sō sèeda òñne à bè: Gbē kè mé lé péa, àmbe gwe. À à kū gbāa à táo. ⁴⁵ Ben à mì pè Yesua gōō à bène: Rabi! Ben à lé pèa. ⁴⁶ Ben wà ɔ pèe Yesua wà à kù gíngin. ⁴⁷ Ben gbē kè aō zena gweeno doke a fēεdaa wòto à sa'oriki ìsi zìri ke lèo à à swā gò. ⁴⁸ Ben Yesu bèñne: Kpái wéedewen ma ũ, kè a mo à ma kū kōn fēεdaano kōn gònnoó? ⁴⁹ Mèègō kúao Luda ua lán guu e doo nà, mèègō yā daaare, ée ma kūro. Mòde sé yā kè wà kè Luda yān papa. ⁵⁰ Ben à ìbano bàa lè ñ píngi aō à tòn. ⁵¹ Gōkparε kee tézi à pòke danaro, táaru bisan à kùala. Kè wà à kù, ⁵² ben à bō ñ ɔzĩ à a bisa tòñne gwe à bàa sì à tà bũu.

Yuda gbāadeeno yākpækena kōn Yesuo

(Mat 26:57-68, Luk 22:54-55, 63-71, Yoh 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ben aō gàa Yesuo sa'oriki ìsi be. Sa'orikinō kōn gbēnsino kōn lundayādannerino kākōa gwe ñ píngi. ⁵⁴ Pita té à kpεε kāaa ai à gàa à gè sa'oriki ìsi be ua guu. À vèe gwe, èe té kpákpa kōn dogarino lèdo. ⁵⁵ Sa'orikinō kōn Yuda yākpækerino ñ píngi e sèeda wεteε Yesuzi wà à de, ben aōe ero. ⁵⁶ Wà εgeyā didia pari, mòde aō yākee e kō séro. ⁵⁷ Ben gbēkeno fèe wà εgeyā didia wà bè: ⁵⁸ Wá mà à bè é Luda kpé kè gbēntee bō wí é à pānde bo guro aagōo dagura kè gbēntee e boro. ⁵⁹ Baa kōn beeeo aō yā e kō séro. ⁶⁰ Ben sa'oriki ìsi fèe à zè ñ ae à Yesu gbèka: Ní yāke vī ñ weñlaroo? Yā kè wèe didiimmaa kè de diaa? ⁶¹ Yesu yīte kpē èe yāke weàlaro, ben sa'oriki ìsi pì èara à à gbèka: Mbe Mεsaya, Luda Aubarikade

Né ūs? ⁶² Ben Yesu bè: Mámbe à ū. É Gbēntee Né e vēena Gbāapingide ɔplaazi, bensõ é à suna e ludambε luguun. ⁶³ Ben sa'oriki ìsi pì a utano gà à kè à bè: À kè dia wée sèedade pānde kenɔ wεεε dbee? ⁶⁴ Á mà lán à dɔkè Ludao nà. Yā kpareen a zεo tiaa? Ben aõ yā dààla ń pínɡi aõ bè wà à dε. ⁶⁵ Ben gbēkeno fεε wà lóu sùà. Ben wà pó yīne à uua, wèe à léλεε ɔkūo wèe beene: Ñ annabikεyā o ñ gbē kè n léε o. Ben dogarinɔ à kù aõ à swān kèkε.

Pita lésena Yesuzi

(Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Yoh 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Pita kú ua guu gĩzĩ, ben sa'oriki ìsi zònoƙpareno doke mò gwe. ⁶⁷ Kè à Pita è èe té kpákpaá, ben à wée pèa à bène: Mpi sõ neègõ kú lèdo kōn Yesu Nazaretiomε. ⁶⁸ Ben à lé sè à bè: Má à dōro, mée yā kè née oo dōro dōro. Ben à fεε à gè gānun. ⁶⁹ Kè zònoƙpare pì à è gwe dɔ, ben à ò gbē kè aõ zεna gweenoε à bè: Aõ gbē mèn doon yè. ⁷⁰ Ben Pita lé sè dɔ. Kè à kè saa féte, gbē kè aõ zεna gweeno bè Pitane: Yāpuramε aõ gbē doon n ū, zaake Galili gbēn n ū. ⁷¹ Ben à fεε à e a zīnda kà à la dà à bè: Má gbē kè ée à yā oo pì dōro. ⁷² Zaa gwe gōon koo lé gèn plaadee zù, ben yā kè Yesu ò dò Pitan, kè à bè, ai koo gō gá lé zu gèn plaa, eé lé séazi gèn aagõ. Ben à nà sódoṅaa.

15

Pilati yáƙpaεkena kōn Yesuo

(Mat 27:1-2, Luk 23:1-5, Yoh 18:28-38)

¹ Kè guu dò gōo sa'orikinɔ kōn gbēnsinɔ kōn lundayādannerinɔ kōn gbāadeenɔ ń pínɡi yā gògõ, ben

aõ Yesu yì aõ gàa wà à nà Pilatine a ɔzĩ. ² Ben Pilati à là à bè: Mbe Yudano kína ú? Yesu wèàla à bè: Len ñ ò le. ³ Sa'orikinɔ e yā didiia, ⁴ ben Pilati à là dɔ: Né yāke oroo? Yā kè wèe didiimaa ma fá! ⁵ Mɔde Yesu e yāke weñlaro, ben yā pì bò Pilati sae.

Yadana Yesula

(Mat 27:15-26, Luk 23:13-25, Yoh 18:39-19:16)

⁶ Banla zĩbaa zĩ wè pisinano doke kè gbẽno à wée kè gbareñne. ⁷ Gurɔ m̀a sɔ gbẽkee kú kpésiaan wè be Baraba. À kú kɔn gbẽ gaabudee kè aõ gbẽ dèno. ⁸ Ben parii sò Pilatizi aõ wée kèa à ke lán è keñne nà. ⁹ Ben Pilati ñ lá à bè: Á yezi mà Yudano kína gbarearen yó? ¹⁰ Zaake à dɔ kè ǹsegsaano kè sa'orikinɔ vī kɔn Yesuo yānzin wà à kpàawazi. ¹¹ Ben sa'orikinɔ gbẽno làakari fèe, le aõ o Pilatine à Baraba gbareñne. ¹² Ben Pilati ñ lá à bè: Bón á yezi mà ke kɔn gbẽ kè eè be Yudano kinao tiaa? ¹³ Ben aõ wii lè wà bè: Ñ à pá lía! ¹⁴ Ben Pilati bèñne: À kè diaa? Bó dàn à kè? Ben aõ wii lè wà kàara wà bè: Ñ à pá lía! ¹⁵ Pilati yezi à gbẽno ponnaa wete, ben à Baraba gbareñne. À Yesu kpà sozando aõ à gbẽ flào aõ à pá lía.

Yesu fabona

(Mat 27:27-31, Yoh 19:2-3)

¹⁶ Ben soza pino g̀aao bùsu gbẽnsi pì be, ben aõ ñ g̀ali kàkɔa píngi. ¹⁷ Aõ gumusu t̃aa dànɛ, ben aõ lè f̀ura tà aõ kùne. ¹⁸ Ben aõɔe ì kpaaa wà bè: Fɔɔ Yudano kína! ¹⁹ Aõɔe à lee g̀o a m̀ia aõɔe lóu suua, aõɔe kuɛɛ ñ kosooa wèe m̀i síeɛne. ²⁰ Kè aõ à fabò wà ỳaa, ben aõ gumusu t̃aa pì g̀òla aõ à zĩnda pókásaa dànɛ. Ben aõ b̀o wèe gaa à pá lía.

Yesu pana lía

(*Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Yoh 19:17-27*)

²¹ Kè aõɔe gaa, Sireni gbẽ kè wè benε Simɔ bò lakutu kea èe suu wéte guu, ben aõ gã nàa à Yesu líkpansé. Àmbe Alésanda kɔn Rufuo de ũ. ²² Ben aõ gaa Yesuo guu kè wè be Gɔgɔta kè bè m̀watorokii. ²³ Ben aõ geepiwẽε kè wà yàkɔte kɔn ẽzεo d̀nε, m̀ode èe miro. ²⁴ Kè aõ à pà lía, ben aõ à pókàsãano kpàatete wà kàε, ben aõ kàbankpε kè lán aõ baade é sé nà. ²⁵ Aõ à pà lía mò k̀endome. ²⁶ Wà yā kè wà dia kè wà nà lía à m̀la wà bè:

Yudano kína.

²⁷ Wà kpai wéedewεno pà lía à saε gwe d̀o gɔɔn plaa, gbẽ doo à ɔplaazi, gbẽ doo à ɔzεεzi. ²⁸ Len yā kè wà kè Luda yān pàpa lε kè wà bè: Wà à kàkɔa kɔn dàkerino.

²⁹ Gbẽ kè aõɔe gẽε zéla gweenɔɔ e ní m̀i kεε degūdegū, aõɔe à s̀sɔɔ wà bè: Ɛhẽ! Mmɔn kè n bè né Luda kpé wí n̄ ɛara n̄ bo gurɔ aagɔɔ daguran gweroo? ³⁰ N̄ n zĩnda m̀i sí n̄ pita lía! ³¹ Lεmε d̀o sa'orikino kɔn ludayádannerino e à faboo lε wà bè: À gbẽ pāndenɔ m̀i sì, m̀ode eé f̄s̄ à a zĩnda m̀i síro. ³² Tó Mesaya, Isarailino kína pita lía tia wà e, wé à náanε kε. Ben gbẽ kè wà n̄ pá lía lɛdoonɔɔ e à s̀sɔɔ d̀o.

Yesu gana

(*Mat 27:45-46, Luk 23:44-49, Yoh 19:28-30*)

³³ Kè ɔfántẽ kà m̀idangura, ben gusiaa dà bùsu pila píngi ai f̄ántẽ mò aagɔ. ³⁴ F̄ántẽ mò aagɔn Yesu wii lè gbāngbān à bè: Eloï, Eloï, lεma sabatani! Beee bè: Ma Luda, ma Luda, à kè dia n̄ ma ton? ³⁵ Kè gbẽ kè aõ zεna gwe kenɔ yā pì mà, ben aõ bè: À ma, èe Ilia

sísii. ³⁶ Ben gbēke bàa lè à gàa à sabo sè à dà geepiwē kpàkpā guu, à fīfī kapaa, ben à dō Yesunε à mi. Ben à bè: À ze gĩa wà gwa tó Ilia é mó à à pita. ³⁷ Yesu wii gbāaa lè à wēndi tà. ³⁸ Ben Luda kpé lábure kèkōre plaa bōna musu suna gīzī. ³⁹ Kè sozanō gbēnsi kè ze Yesu aε gwee è lán à gà nà, ben à bè: Yāpurame Luda Nén gbē kè ũ. ⁴⁰ Nōgbē kenō kú gwe dō aōe guu gwaa kāaa. N tén Mariama Magadaleni kún kōn Mariamao Yemisi Néngo kōn Yusufuo da kōn Salomeo. ⁴¹ Gurō kè Yesu kú Galili, aōmbe aōègō tézi wàgō à ïan ká. Nōgbē pāndenō kú gwe dō pari kè aō gāao Yerusalemu lèdo.

Yesu vīina

(Mat 27:57-61, Luk 23:50-56, Yoh 19:38-42)

⁴² Azuma zī uusie. Kè wèe kámmabogurō soru keε, ⁴³ Yusufu Arimatea gbē mò. Gbē tódeeme Yuda gbāadeenō té. Àmō sōo e kpata kè bō Luda kiia dāa. À kùgbāaa kè à gàa Pilati kiia à Yesu gè gbèkaa. ⁴⁴ Kè Pilati mà Yesu gīake à gà kò, à bō à saε. Ben à sozanō gbēnsi sìsi à à là tó Yesu gà kò. ⁴⁵ Kè Pilati gbēnsi yā pì mà, ben à Yusufu gbà zé à gè pì sé. ⁴⁶ Ben Yusufu gàa à táaru bisa lù, ben à gàa à à gè pìta lía à bisa pì fīfīa. À à dà gbèwεε kè wà sò mira ũu guu, ben à gbè gbèntē gbegere pà à tàta wèe pìε. ⁴⁷ Mariama Magadaleni kōn Mariama Yusufu dao è gura kè wà Yesu gè pì dàen.

16

Yesu fεna gaan

(Mat 28:1-8, Luk 24:1-12, Yoh 20:1-10)

1 Kámmaboguro yãanao uusie Mariama Magadaleni kɔn Mariama Yemisi dao kɔn Salomeo nɔsi gũ nnaa lù, le wà gá wà kú Yesu mɛa. 2 Azumanɛngo zĩ kɔngɔ ide'ide aɔ bɔ wɛe gaa mira pì kiia. 3 Aɔ kɔ là zɛn wà bè: Dé bé eé gbɛ mɔ gbegere pá à guowe mira léa sɔɔ? 4 Zaake gbɛ pì bíta maamaa. Kè aɔ wɛe sè wà gwà, ben aɔ è wà gbɛ pì gbegere pà wà guo mira pì léa. 5 Kè aɔ gè mirawee pì guu, ben aɔ gɔkparɛ ke è vɛena oplazi à utagyaba puraa dana. Ben aɔ kè giri. 6 À bènnɛ: Àton ke gíriro, Yesu Nazareti kè wà pà lían ée wɛɛeroo? À fɛɛ, à kú kèro. À guu kè wà à dàen gwa, 7 é gá à o à ibanɔne kɔn Pitao kè èe dɔɔnɛ aɛ gana Galili. Gwen aɔé à en lán à ònɛ nà. 8 Aɔɔe lugalugaa yã pì bɔ n sae, ben aɔ bɔ miran aɔ bàa lè. Aɔɔe yãke o gbɛkenɛro kè vĩa n kú yãzi.

Yesu bɔ à mɔna a ibanɔzi

(Mat 28:9-20, Luk 24:13-49, Yoh 20:11-23, Zĩr 1:6-8)

9 Kè Yesu fɛɛ Azumanɛngo zĩ kɔngɔ ide'ide, à a zĩnda òdɔa Mariama Magadalenine káaku. Nɔgbɛ pì guun Yesu pè zĩn mèn swɛɛplaaanɔa. 10 Ben nɔgbɛ pì gaa à ò gbɛ kè aɔ kúo yãanɔne. Aɔ nɔse yakana wɛe sɔ dɔɔ. 11 Kè aɔ mà kè Yesu kú wèndio ai nɔgbɛ pì à è wɛɛo, aɔɔe síro.

12 Beee gbera gurɔɔ kè n gɔɔn plaaanɔɔ té zé guu aɔɔe gaa wɛte guu, à bɔ à mɔnzi lán gbɛ pãnde bà. 13 Kè aɔ liara wà sù, aɔ ò gbɛ kpaaanɔne, mɔde aɔɔe n yã síro. 14 Zãazãa à bɔ à mɔ a ìba gɔɔn kuri awɛedoonɔzi kè aɔɔe pɔ blee. Ben à kpàkɛnzi n swãgbãa yãzi, zaake aɔɔe à náane kero bensɔ aɔɔe gbɛ kè aɔ à è kè à fɛɛnɔ yã síro. 15 Ben à bènnɛ: À gá

anduna gu píngia à ma baaru nnaa kpá gbēnɔnɛ ní píngi. ¹⁶ Gbē kè sɪ ben à batisi kè bé eé m̀sina e. Gbē kè èe sí s̄oro, yā é v̄ɛɛ adeea. ¹⁷ Gbē kè ās baaru pì s̄inɔ yākenanɔn yè: Āségae z̄innɔ gom̄ma k̄ɔn ma t̄o, āségae yāke borii o. ¹⁸ Āsé ml̄è sé k̄ɔn ɔɔo. Baa t̄o ās s̄ewɛɛ mì, p̄óke é ní lero. Āségae ɔ ke gyāreenɔa ās gbāa k̄ū.

*Tana Yesuo ludambe
(Luk 24:50-53, Z̄ir 1:9-11)*

¹⁹ Kè Dii Yesu yā ò́nɛ à yāa, ben Luda à sè à t̄o musu, ben à v̄ɛɛ Luda ɔplaazi. ²⁰ Ben à ìba p̄inɔ ḡaa wà waazi kè gu píngia. Dii z̄i k̄ènyo à a yā k̄āsāa p̄ɛɛ k̄ɔn dabuyā kè t̄ézinɔ.

Luda yá takada kǝn Bokobaru yáó
The New Testament and portions of the Old Testament
in the Bokobaru language of Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bokobaru

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

c31548a1-5316-53c2-be42-674e0e4c5ae5